

Jaarverslag 2023

Inhoud

1.	Inleiding, visie en missie	2
1.1.	De ontstaansreden	2
1.2.	Visie	3
1.3.	Missie.....	3
2.	Verslag van het werkjaar 2023	4
2.1.	Strategische doelstelling 1: het inspiratiecentrum BurgersAanZet staat eind 2023 op de kaart in Vlaanderen.	4
2.1.1.	Up-to-date houden van de website + grote mailing	4
2.1.2.	Verhalenbundel	5
2.1.3.	De screencasts	6
2.1.4.	Workshops, lezingen en coachingstrajecten	7
	Workshop Burgers aan zet.....	7
	Workshop Kracht- en netwerkgericht werken.....	10
	Workshop Vrijwillig engagement anders bekeken	11
2.2.	Strategische doelstelling 2: BurgersAanZet toont via minstens 5 proefprojecten haar expertise als visie-gedreven en praktijkgerichte ondersteuner en stimulator.	16
2.2.1.	Projecten die vertrekken vanuit burgers	16
2.2.2.	Projecten gericht op burgerparticipatie	19
2.2.3.	Projecten gericht rond de rol en plaats van vrijwilligers	25
2.2.4.	Projecten met het accent op diversiteit en inclusies	26
2.3.	Strategische doelstelling 3: Uitbreiden van BAZ als samenwerkingsverband.....	29
3.	Interne werking	31
	Bijlage: het verhaal van Céline	32

1. Inleiding, visie en missie

1.1. De ontstaansredenen

“Alle mensen, ook de meest kwetsbare, moeten met al hun mogelijkheden en kwetsbaarheden een eigen zinvolle plek kunnen innemen in de samenleving”.

Uit de nota van het Vlaams Welzijnsbeleid

Bovenstaand citaat is één van de speerpunten in het Vlaams Welzijnsbeleid van de laatste jaren: de uitbouw van een inclusieve samenleving waarin iedereen een goed leven kan uitbouwen.

Om dit te kunnen realiseren is er een stevige basis nodig, een sterke informele betrokkenheid van mensen op elkaar. Hierbij gaat het niet in de eerste plaats over het zorg dragen in enge betekenis, maar over verbondenheid, meeleven met elkaar, betekenis hebben als familielid, als vriend, als buur, als burger, van mens tot mens.

Het gaat over het recht om volwaardig deel uit te maken van de samenleving en er aan te kunnen bijdragen, over belonging en de mogelijkheden krijgen om je eigen keuzes te maken, samen met mensen die voor jou belangrijk zijn.

Dit fundament lijkt vandaag de dag erg broos. Veel mensen bevinden zich nog steeds aan de rand van de samenleving, hebben het gevoel de regie over eigen leven of dat van hun dierbaren te verliezen, voelen zich alleen en lijken samen te vallen met hun beperking of kwetsbaarheid éénmaal ze afhankelijk worden van zorg en ondersteuning.

EigenkrachtCentrale, Homestart, Lus en Magenta werkten de voorbije jaren hard aan het versterken van deze basis, elk vanuit hun eigenheid.

Enkele jaren geleden sloegen deze organisaties de handen in elkaar omdat ze merkten dat er meer nodig is dan wat elk apart kon realiseren om elke burger een zinvolle plek te laten innemen in onze samenleving. Om dit mogelijk te maken zijn er namelijk ook veranderingen nodig op meso- en macroniveau. Enkel zo worden de juiste condities gecreëerd waarin daadwerkelijke inclusie realiteit kan worden.

Vandaar dit samenwerkingsverband dat sinds haar start probeert de opgebouwde expertise rond diverse modellen van netwerkversterking voor en door burgers te bundelen én ten dienste te stellen van iedereen die wil leren, inspiratie zoekt en aan de slag wil gaan. Dit kunnen zowel burgers, verenigingen, (zorg)organisaties als lokale besturen zijn.

1.2. Visie

Burgers verdienen meer erkenning en ondersteuning voor hun engagement, betrokkenheid en zorgzaamheid naar hun familieleden, vrienden en kennissen, maar evengoed naar mensen waar ze vrijwillig een engagement voor opnemen. Dit zorg dragen is van een totaal andere orde dan betaalde zorg. Het kan niet door hulpverleners en/of overheid geclaimd worden noch 'ingezet' voor eigen doelen.

Burgers moeten niet enkel 'gehoord' worden als het gaat over het vormgeven van hun eigen ondersteuning of de uitbouw van een zorgzame buurt of eerstelijnszone maar zouden aan het stuur moeten zitten en een regiefunctie moeten krijgen. Hiervoor moeten ze goed geïnformeerd worden maar ook de tools en ondersteuning krijgen die nodig zijn om dit te kunnen doen vanuit hun eigenheid, kracht en meerwaarde.

De keuze om burgers eerst aan zet te laten vraagt een andere kijk/aanpak vanuit hulp- en zorgverlening en (lokale) overheden. Ook hier wil BurgersAanZet een rol spelen, door hen als partners te betrekken, te inspireren, uit te dagen en hen mee te ondersteunen in dit veranderingsproces.

1.3. Missie

BurgersAanZet wil
de rol van burgers in de uitbouw van een zorgzame samenleving
de aandacht, erkenning en ondersteuning
geven die ze verdient.

2. Verslag van het werkjaar 2023

Op basis van de vastgelegde strategische doelstellingen die aan het begin van het werkjaar geformuleerd werden, brengen we hier graag verslag uit van onze activiteiten. Voor elke activiteit beschrijven we wat het doel was dat we onszelf vooropgezet hadden, wat we gerealiseerd hebben, hoe het proces verlopen is en welke lessen we geleerd hebben. In bijlage vindt de geïnteresseerde lezer daar waar relevant, het uitgebreide procesverloop.

2.1. Strategische doelstelling 1: het inspiratiecentrum BurgersAanZet staat eind 2023 op de kaart in Vlaanderen.

2.1.1. Up-to-date houden van de website + grote mailing

Doel	De website is een belangrijk werk- en communicatie-instrument om: <ul style="list-style-type: none"> - informatie te geven over onze visie en thema's - ons aanbod bekend te maken - nieuwe vragen binnen te krijgen zowel naar proeftuinen als naar vorming - mensen te inspireren via diverse goede voorbeelden, screencasts, beeldmateriaal, getuigenissen.
Procesverloop	In 2023 werden hierrond volgende acties ondernomen: <ul style="list-style-type: none"> - Aanpassing van de centrale thema's van BurgersAanZet zodat 'de vlag' meer 'de lading' dekt: het thema 'persoonlijke competentieversterking' b.v. werd aangepast naar 'de stem van burgers versterken'. - Alle workshops werden online gezet en er werd werk gemaakt van een kalender en inschrijvingssysteem. - Alle inspirerende voorbeelden werden up-to-date gehouden. - Er werd een goede mailinglijst opgebouwd voor het uitsturen van een nieuwsbrief waarin de website en het aanbod in de verf werden gezet. - Er werd werk gemaakt van visitekaartjes voor BAZ-medewerkers zodat zij ook op fysieke bijeenkomsten en ontmoetingen konden doorverwijzen naar de website.
Stand van zaken eind 2023	<ul style="list-style-type: none"> - De website was eind 2023 up-to-date. - Een nieuwsbrief werd verstuurd naar lokale besturen, organisaties en diensten bij de brede welzijnssector, enz.
Lessons learned	De website is een belangrijk visitekaartje om de werking van BurgersAanZet bekend te maken. We merken dat de website op dit moment wel (nog) geen echte inrijpoort is om nieuwe vragen te genereren en geïnteresseerden te lokken. Daarvoor zijn bijkomende acties nodig: versturen van nieuwsbrieven, aanwezig zijn op fysieke bijeenkomsten waar de thema's van BurgersAanZet aan bod komen, deelnemen aan projecten waar we onze expertise kunnen delen, enz. Wanneer mensen ons via één van deze kanalen leren kennen, is de website zeer ondersteunend als communicatiemiddel.

2.1.2. Verhalenbundel

Doel	Burgerinitiatieven, verenigingen, (middenveld)organisaties sensibiliseren over de vaak vele onzichtbare en hardnekkige drempels die mensen in kwetsbare situaties ervaren bij hun deelname aan het verenigings- en maatschappelijke leven. Dit doen we door verhalen van mensen in kwetsbare situaties als inspiratiebron te gebruiken.
Proces- verloop	<ul style="list-style-type: none"> - In de loop van 2020 en 2021 werden acht mensen in kwetsbare situaties geïnterviewd over drempels en kansen die zijervaarden bij hun deelname aan de samenleving en in het verenigingsleven. - Deze verhalen werden in 2022 uitgewerkt tot sprekende verhalen. De bedoeling was ze te bundelen in een publicatie over erbij horen en deelnemen aan de samenleving. In bijlage een voorbeeld van één van deze verhalen. <p>Gezien de hoeveelheid binnenkomende vragen en proeftuinen hebben we in 2023 minder tijd geïnvesteerd in de eigenlijke papieren publicatie zelf maar hebben we al onze aandacht gericht op het verwerken en gebruiken van de verhalen in onze andere producten: workshops en screencast.</p>
Stand van zaken eind 2023	De verhalen werden verwerkt in verschillende van onze producten: <ul style="list-style-type: none"> - In de workshop 'Iedereen Welkom in jouw vereniging' werden de verhalen gebruikt in een kritische zelfreflectieoefening. - In de workshop 'Bouwen aan gemeenschappen' werden de verhalen ingezet om aan te geven hoe kleinschalige ingrepen of initiatieven vanuit vrijwillig engagement het leven van mensen kan veranderen. - In de workshop 'Kracht- en talentgericht werken' werden de verhalen dan weer gebruikt om te illustreren dat zicht krijgen op de krachten en talenten van mensen niet vanzelf gaat. Vaak vraagt het tijd om vertrouwen op te bouwen, een grote luisterbereidheid én de juiste vragen. - Tot slot vormden de verhalen ook de basis voor de screencasts: twee animatiefilmpjes waren hiervan het resultaat hiervan: het verhaal van Jef, Cindy en Ahmed (reeds in 2022) en het verhaal van Anna (2023).
Lessons learned	De kracht van verhalen ontroert keer op keer en het raakt luisteraars en cursisten ook op een andere manier dan dat grafieken en analyses doen. Maar er is meer: door te vertrekken van concrete verhalen van mensen versterken we hun stem en geven we de boodschap dat het de burgers zijn die aan zet zijn ... Vandaar ook dat die verhalen steeds meer het 'handelsmerk' van BurgersAanZet aan het worden zijn.

2.1.3. De screencasts

Doel	De screencasts zijn bedoeld als sprekend sensibiliserend en inspirerend materiaal om het belang van een tweede welzijnspijler – naast die van de professionele zorg en ondersteuning – op de kaart te zetten en de complementariteit ervan aan te tonen.
Proces-verloop	<ul style="list-style-type: none"> - In 2022 kwam een eerste screencast online waarin het verhaal van Cindy, Ahmed en Jef duidelijk maakt hoe de tweede welzijnspijler het verschil kan maken en aanvullend is aan het bestaande zorg- en welzijnsaanbod. In 2023 werd deze screencast veelvuldig gebruikt tijdens workshops en vormingsmomenten. - Oorspronkelijk waren we van plan nog 2 bijkomende screencasts te maken gericht naar enerzijds organisaties en diensten en anderzijds naar lokale besturen. Dit met als doel onze visie en denkkaders uit te leggen. Gaandeweg leerden we dat dit niet de beste manier was om onze boodschap over te brengen: te algemeen, te theoretisch, te weinig doelgericht én niet vertrekkend vanuit onze eigen kracht, en dat is net de praktijk, de ervaringen en verhalen van gewone burgers. - Toen er in de loop van 2023 een oproep kwam naar 1 gezin 1 plan teams mbt het inzetten van vrijwilligers in crisisplannen vonden we een aanknopingspunt om, vertrekkend van een concreet verhaal 1G1P-teams te inspireren rond de betekenis en kracht van vrijwillig engagement en hoe daar als organisatie mee aan de slag te gaan.
Stand van zaken eind 2023	<p>Na workshops en vormingen kregen we regelmatig de vraag of de screencast ook verder verspreid en gebruikt mocht worden om binnen de eigen organisatie of vereniging mee aan de slag te gaan. Iets wat we alleen maar kunnen toejuichen!</p> <p>Via een teaser die begin 2024 zal verspreid worden willen we 1G1P-teams uitdagen stil te staan bij de rol van vrijwillig engagement en de taak van het team in het soigneren van dit 'sociaal kapitaal': https://youtu.be/ATm5QIHfg5c.</p>
Lessons learned	<p>We hebben ervaren dat het werken met screencasts zeer goed werkt om onze boodschap over te brengen. In plaats van theoretische kaders, visie- en missieteksten bieden screencasts de mogelijkheid om het perspectief van de burger binnen te brengen en zo niet alleen wat betreft inhoud, maar ook wat betreft vorm, ons verhaal en onze USP over te brengen.</p> <p>In de toekomst willen we dit zeker verder exploreren, zowel met betrekking tot andere BAZ-thema's als naar andere doelgroepen toe.</p>

2.1.4. Workshops, lezingen en coachingstrajecten

Workshop Burgers aan zet

Doel	<p>De workshop Burgers aan zet! richt zich naar beroepskrachten, organisaties en initiatiefnemers die de winst van burgerbetrokkenheid willen ervaren.</p> <p>Maar de workshop kan ook zinvol zijn voor een breed publiek, gaande van geïnteresseerde burgers, lokale besturen, aanbieders van een ondersteuningsaanbod, lokale middenstand, enz.</p> <p>Tijdens de workshop gaan we in op de meerwaarde van burgers als volwaardige partners in hun eigen leven maar evengoed in het uittekenen van zorgzaamheid in hun buurt of regio. Inzetten op het versterken van mensen, het verhogen van verbondenheid en betrokkenheid op elkaar en vrijwillig engagement van burgers naar burgers is dan ook een belangrijke opdracht van een zorgzame samenleving.</p> <p>Via een aantal praktijkvoorbeelden en oefeningen laten we de deelnemers ervaren waar de winst zit om burgers aan zet te laten. Tot slot reiken we een reeks modellen en tools aan waar de deelnemers mee aan de slag kunnen.</p>
Procesverloop	<p>We werkten de workshop uit in 2022 en boden deze in 2023 aan als open aanbod en op vraag van organisaties.</p> <ul style="list-style-type: none"> - De workshop werd 2x in open aanbod aangeboden. Jammer genoeg waren er te weinig deelnemers om de workshop te laten doorgaan. De ingeschreven deelnemers kregen een online coaching aangeboden als alternatief. Dit resulteerde in een één-op-één coachingsgesprek met medewerkers van de eerstelijnszone Waasland over het betrekken van burgers in de cluster PZON, Klankbordgroep en in hun algemene werking. - De workshop werd op vraag van CAW Brussel georganiseerd in Brussel tijdens hun medewerkersdag op 9 oktober 2023.
Stand van zaken eind 2023	<p>Uit feedback weten we dat de workshop mensen aan het denken zet. In 2024 willen we de inhoud nog verder verfijnen en op zoek gaan naar andere manieren om de boodschap over te brengen.</p>
Lessons learned	<p>De workshop in open aanbod én de communicatie daarover is vermoedelijk niet concreet genoeg waardoor mensen zich niet aangesproken voelen om zich in te schrijven. We merken ook dat de deelnemers op zeer verschillende manieren instappen: sommigen zijn al overtuigd van de plaats en stem van burgers, anderen staan nog helemaal aan het begin in het denkproces. Werken met zo'n gemengd publiek is een hele uitdaging. De coaching-gesprekken leren ons nochtans dat het thema zeer actueel is en dat veel organisaties worstelen met hoe ze de burger meer centraal kunnen stellen. Het is aan ons om in 2024 andere wegen te zoeken om onze expertise rond dit thema anders te verspreiden.</p>

Workshop Welkom in onze vereniging

Doel	<p>De workshop Welkom in onze vereniging heeft als doel samen met organisaties uit het verenigingsleven stil te staan bij de vraag of iedereen de kans krijgt deel te nemen of als vrijwilliger bij te dragen aan de activiteiten van hun vereniging.</p> <p>We stellen vast dat mensen in kwetsbare situaties vaak geen deel uitmaken van het verenigingsleven. Op één of andere manier geraken ze er niet, terwijl ook zij nood hebben aan ontmoeting en verbinding én iets te bieden hebben.</p> <p>Deze workshop wil de deelnemers inspiratie bieden rond hoe je een grote diversiteit aan mensen welkom kan heten en betrekken in je vereniging of organisatie.</p> <p>Via kritische reflectie over de eigen werking, concrete vragen en voorbeelden worden mensen uitgedaagd, geïnspireerd en wordt er samen gezocht naar nieuwe ideeën en wegen.</p>
Procesverloop	<ul style="list-style-type: none"> - De workshop is werd in 2022 ontwikkeld en stond begin 2023 klaar om uitgetest te worden. - Dit gebeurde in een workshop met terugkoment georganiseerd voor het Vrijwilligerspunt Gent op 24 januari 2023 en 28 februari 2023. - Daarnaast werd de workshop ook aangeboden in open aanbod maar werd vervangen door een online coachingsgesprek op 28 november 2023.
Stand van zaken eind 2023	<p>Eind 2023 hebben we de inhoud van deze workshop intern geëvalueerd. In 2024 wordt nagedacht of en hoe we de inhoud en thema's van deze workshop kunnen herwerken.</p>
Lessons learned	<p>Ook al hebben we de workshops in open aanbod moeten annuleren het aanbod genereerde wel coachingsvragen en vragen om workshops bij organisaties zelf te gaan geven.</p> <p>In 2024 wordt verder nagedacht of dit thema 'Iedereen welkom' niet eerder een plaats dient te krijgen binnen ons basisthema 'Burgers aan zet'. Deelnemen, welkom zijn en bijdragen wordt dan niet verengd tot deelnemen, welkom zijn en bijdragen aan het verenigingsleven maar aan het maatschappelijk leven als geheel. Anderzijds zal het aanbod dat uitgewerkt werd naar de 1G1P-teams ook deels overlappen, wat afstemming nodig maakt.</p>

Workshop Bouwen aan gemeenschappen

<p>Doel</p>	<p>In deze workshop nemen we de deelnemers mee in de basisprincipes van gemeenschapsvorming van onderuit, met en door burgers. Wat we brengen is gebaseerd op het Asset Based Community Development-model van John McKnight. Hierbij staan 5 ingrediënten van netwerk- en buurtgericht werken centraal die een zinvolle leidraad zijn voor zowel projecten rond gemeenschapsvorming als voor organisaties en diensten die meer netwerkgericht willen werken.</p>
<p>Proces-verloop</p>	<p>Deze workshop kende een groot succes in 2022, waar het onderdeel vormde van het vormingsaanbod vanuit de Koning Boudewijnstichting aan Zorgzame buurtprojecten. Zoals verder blijkt werd in 2023 een vervolg op deze workshop uitgewerkt. Na de vormingen aan de ZZB in 2023 werd de workshop in 2023 opgepikt door andere organisaties: de Diensten Ondersteuningsplan (DOP) vroegen de workshop 2x aan voor hun medewerkers (20/11/2023 en 14/12/2023). Muntuit programmeerde de workshop op hun studiedag op 30/11/2023. De workshop in open aanbod ging door op 6/12/2023.</p>
<p>Stand van zaken eind 2023</p>	<p>De kracht van deze workshop ligt in de eenvoud én zijn totaal andere kijk op community building. In 2022 was dit al duidelijk in de positieve reacties vanuit de teams van zorgzame buurten. In 2023 merkten we dat de inhoud, mits enkele kleine aanpassingen, evengoed zeer inspirerend kan zijn voor lokale besturen, lokale dienstencentra en zelfs voor organisaties in de brede zorg- en welzijnssector.</p>
<p>Lessons learned</p>	<p>Het paradigma waarbij er steeds meer buurtgericht gewerkt wordt in meerdere sectoren binnen het brede zorg- en welzijnslandschap vraagt om een duidelijke stellingname rond hoe de kracht van BAZ zit in het feit dat onze expertise opgebouwd is vanuit de praktijk, vanuit een zeer sterke visie. Ze is ingebed in de realiteit, kan geïllustreerd worden aan de hand van voorbeelden en ook de worsteling en zoektocht is ons niet vreemd. Dit slaat aan bij de deelnemers van de workshops die ook allemaal heel zoekende zijn.</p> <p>Het is een winst te investeren in netwerking en aansluiting te zoeken bij bestaande/nieuwe ontwikkelingen en projecten. Dit loont omdat je zo als samenwerkingsverband naam krijgt in de sector en je als het ware beroep kan doen op hun promo-campagne en bekendmakingspistes, iets wat als BurgersAanZet zelf zeer moeilijk is.</p>

Workshop Kracht- en netwerkgericht werken

<p>Doel</p>	<p>De workshop 'Kracht- en netwerkgericht werken' werd uitgewerkt op vraag van de Koning Boudewijnstichting. Na 1 jaar werking werden de 123 ZZB-projecten bevestigd rond hun vormingsnaden voor het tweede projectjaar. Daaruit kwam het thema kracht- en netwerkgericht werken, als vervolg op de startopleiding 'Bouwen aan gemeenschappen'.</p> <p>Doel van deze workshop is de deelnemers op een andere manier laten kijken naar een buurt, naar de krachten en sterktes die aanwezig zijn bij de inwoners, maar evengoed bij verenigingen, ed.</p> <p>Via heel concrete oefeningen laten we de deelnemers ervaren hoe een andere vraag totaal andere antwoorden kan opleveren en je van een deficiet-model kan schakelen naar een krachtendiscours.</p>
<p>Proces- verloop</p>	<ul style="list-style-type: none"> - De inhoud van de workshop werd door het BAZ-team uitgewerkt, er werd gezocht naar oefeningen en casussen om de deelnemers zoveel mogelijk het verschil te laten ervaren (ipv het aanreiken van theoretische kaders die vooral kennis bijbrengen). - Ter promotie van het thema 'kracht- en netwerkgericht werken' werd op vraag van het kabinet van Welzijn een kleine video gemaakt waar BAZ ook aan meewerkte (te zien via https://youtu.be/2rwzJdYabdY). - De workshop werd in 2023 aangeboden in Antwerpen op 16/2/2023, in Hasselt op 23/3/2023, in Gent op 20/4/2023 en in Kortrijk op 25 mei 2023.
<p>Stand van zaken eind 2023</p>	<p>Op basis van de feedback van de gegeven vormingen hebben we geleerd dat zowel de inhoud van wat we brengen als de manier waarop, positief ervaren werd door de deelnemers. De workshop is klaar om in open aanbod aangeboden te worden of op vraag van organisaties en diensten. Tegelijk werd een variant gemaakt waarbij de inhoud van deze workshop en de workshop 'Bouwen aan gemeenschappen' tot één geheel verwerkt werden in een opleiding van 1 dag.</p>
<p>Lessons learned</p>	<p>Deze workshop raakt de kern van de visie van de partners van BurgersAanzet: vertrekken van krachten, sterktes, interesse van mensen om zaken in beweging te krijgen. En dit alles aangevuld met de overtuiging dat als je meerdere mensen samenbrengt, rond een individu maar evengoed in een buurt, er energie kan vrijkomen die bergen kan verzetten.</p> <p>Voor de medewerkers van BAZ is deze materie zeer vertrouwd terrein waardoor ze tijdens de vormingen ook spontaan kunnen putten uit concrete ervaringen, kunnen inspelen op vragen van deelnemers, enz. Tegelijk is elke workshop weer een wake-up call dat deze visie, die voor ons heel natuurlijk aanvoelt, voor veel deelnemers echt nog een paradigma-omslag vergt ...</p>

Workshop Vrijwillig engagement anders bekeken

<p>Doel</p>	<p>De workshop 'Vrijwillig engagement anders bekeken' gaat in op de vraag hoe je als burger, burgerinitiatief of organisatie omgaat met vrijwilligers en vrijwillig engagement. Dit engagement is van onschatbare waarde. Naast een goed draaiende hulp- en zorgverlening is er nood aan engagement van burgers ten opzichte van elkaar. Deze vrijwillige, wederzijdse betrokkenheid is het fundament van elke goed draaiende samenleving.</p> <p>Soms wordt dit engagement geformaliseerd in de vorm van vrijwilligerswerk, soms is deze vrijwillige betrokkenheid van mensen zeer informeel en vraagt ze om een andere omkadering en ondersteuning.</p> <p>Tijdens deze workshop gaan we niet zozeer in op bv rechten en plichten van vrijwilligers, vergoedingen, verzekeringen ed (daarvoor bestaan andere kanalen).</p> <p>Waar wij specifiek op inzetten is op bewustwording: de manier HOE je met vrijwillig engagement aan de slag gaat wordt namelijk bepaald door je KIJK op vrijwillig engagement: waarom zou je als organisatie aan de slag gaan met vrijwilligers? Moet elk vrijwillig engagement geformaliseerd worden in vrijwilligerswerk? Of zijn er ook andere visies en modellen mogelijk? En wat zijn de consequenties van die andere pistes op het werven, waarderen, faciliteren en ondersteunen van vrijwilligers en vrijwillig engagement. Hierrond een denkproces op gang brengen is het doel van deze workshop.</p>
<p>Proces-verloop</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ter voorbereiding van deze workshop werd tijd genomen om een gemeenschappelijke BAZ- visie uit te werken via een brainstorm-dag op 18 juli 2023 in Leuven. De verzamelde inzichten vormden de basis waar we tijdens een samenwerk-dag op 19 oktober 2023 verder mee aan de slag gingen om te komen tot een workshop rond dit thema. Een workshop waarbij we naast de meer traditionele kijk op vrijwilligers een andere kijk op vrijwillig engagement plaatsen en de consequenties daarvan op het werken met vrijwilligers. - Vervolgens werd de workshop 'Vrijwillig engagement anders bekeken' in open aanbod aangeboden. Hieruit volgden een drietal online coachingtrajecten. - We beseften dat ook deze workshop te algemeen was en we op zoek moesten naar een meer concrete inrijpoort en aanleiding om mensen aan het denken te zetten rond dit thema. Dit vonden we in de oproep naar 1Gezin1Plan-teams rond het inzetten van vrijwilligers in crisissituaties die in de zomer van 2023 gelanceerd werd. We beslisten om de bestaande workshop te herwerken met voorbeelden herkenbaar voor medewerkers van 1G1P-teams en bruikbaar in de uitrol van hun plannen. - Er werd een scenario uitgewerkt rond een concrete casus en er werd een filmpje ontwikkeld 'Dit is Anna' als teaser voor de diverse 1G1P-teams.
	<p>In 2024 gaan we verder aan de slag met 1 Gezin 1 Plan teams. Er zijn contacten gelegd met verschillende 1 Gezin 1 Plan teams om samen aan de slag te gaan.</p>

Stand van zaken eind 2023	We willen deze trajecten als testcase beschouwen om in 2024 ook voor andere organisaties een aanbod te ontwikkelen. Want we merken dat zeer veel organisaties worstelen met dezelfde thema's.
Lessons learned	<p>Veel organisaties zitten met vragen rond het uitbouwen van een vrijwilligerswerkingen en worstelen vaak met concrete vragen over werven, opleiden, verzekering, vergoedingen etc.</p> <p>Een aanbod rond dit thema genereert ook bij BAZ veel vragen van organisaties rond dit thema. Hierbij is het voor ons telkens een uitdaging om af te bakenen wat onze rol en meerwaarde in dit verhaal is én welke positie wij kunnen innemen naast de vele bestaande organisaties die rond dit thema aan de slag zijn.</p> <p>BAZ ziet het als haar opdracht om naast het vrij dominante organisatieperspectief rond het werken met vrijwilligers het burgerperspectief binnen te brengen. Door van hen te vertrekken komen andere spelers in beeld, zijn er andere acties nodig, enz.</p>

De rol en plaats van burgers in Integrated Care

Integrated care is de laatste jaren meer en meer centraal komen te staan, niet enkel in Vlaanderen. Ook in andere landen zie je een evolutie naar meer vraaggerichte zorg. Internationaal wordt de term “integrated care” in deze vaak gebruikt als koepelterm voor zorg die patiëntgericht, gecoördineerd en afgestemd is.

In 2023 werd dit ook binnen BAZ een centraal thema zoals verder blijkt uit het overzicht van de proeftuinen waar veel tijd geïnvesteerd werd aan de realisatie van burgerparticipatie in bv de zorggraden van de eerstelijnszones. We probeerden via deelname aan het International conference of integrated care meer voeling te krijgen met de meest recente ontwikkelingen. In Vlaanderen volgden we via deelname aan klankbordgroepen de voorbereiding van het BVR Organisatie van kwaliteitsvolle zorg en ondersteuning en van Alivia.

Dat ook in Vlaanderen ingezet wordt op meer ‘integrated’ care is uiteraard een stap in de goede richting is. Het is een optimalisering van de wering van de ‘zorgpijler’ door een betere afstemming en samenwerking, wat uiteraard in het voordeel is van de persoon met een ondersteuningsnood. Maar naar ons aanvoelen wordt er (nog) veel te weinig de brug gelegd naar de gemeenschap waarin deze persoon leeft, werkt en woont.

Bijdrage op het International Conference of Integrated Care

Doel	<p>BurgersAanZet werd geselecteerd om een lezing te geven over de rol van burgers bij de uitbouw van een zorgzame en inclusieve samenleving. Tijdens deze lezing deelden we onze ervaringen over het betrekken van burgers binnen ELZ's en in het bijzonder onze ervaring over het opstarten van een burgerplatform in de ELZ Vlaamse Ardennen.</p> <p>In de presentatie gingen we in op de verschillende uitdagingen die het opzetten van zo een burgerplatform met zich meebrengt: hoe zorg je ervoor dat zo een platform een diverse groep is en blijft en niet allemaal hetzelfde profiel mensen aantrekt, hoe zorg je ervoor dat het burgerplatform laagdrempelig is en blijft voor iedereen; hoe vermijden we een top-down proces en in hoeverre mag de stem van burgers gewoon de stem van burgers blijven zonder een hele groep te moeten representeren?</p> <p>We benadrukte onze specifieke visie in het opzetten van het burgerplatform en formuleerden enkele kritische bedenkingen: laat burgers burgers zijn en maak er geen veredelde professionals van. De kracht van hun stem ligt namelijk in hun burgerschap en verhaal. Samenwerken met burgers vraagt om een andere dynamiek en cultuur. Het zijn dus eerder de professionals die gesensibiliseerd zouden moeten worden om mee na te denken met burgers en die ruimte en mandaat zouden kunnen bieden aan burgers.</p>
Procesverloop	<ul style="list-style-type: none"> - Eind 2022 dienden we onze kandidatuur in om een lezing te geven op het ICIC23 (the International Conference on Integrated Care) dat plaatsvond van 22 tot en met 24 mei in Antwerpen. We waren aangenaam verrast dat onze bijdrage geselecteerd werd. - Ter voorbereiding van deze lezing gebeurden meerdere interviews met de verschillende betrokkenen in het burgerplatform. Van deze gesprekken werd een compilatie gemaakt die ook vertaald werd aangezien de voertaal op het congres Engels was. - Naast de BAZ-medewerker die de presentatie verzorgde namen ook de 2 andere BAZ-medewerkers deel aan het congres om inspiratie op te doen en te leren van andere projecten, initiatieven in binnen- ne buitenland.
Stand van zaken eind 2023	<p>De lezing kan online worden herbekeken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://www.youtube.com/watch?v=HUOu_wMSxkY&list=PLnt-92Wjv5JuhbGXvBfnpbSYDqGd6K_OG&index=7 <p>Ter voorbereiding van de lezing werden twee filmpjes gemaakt waarin we een burger van het burgerplatform interviewden en een medewerker van de ELZ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://youtu.be/p6z-Ki6LXZU • https://youtu.be/IDWyKbEYzwc

Lessons learned	<p>Als BAZ zijn we verheugd over de vooruitgang die wordt geboekt op het gebied van geïntegreerde zorg, zoals benadrukt tijdens de ICIC-conferentie in Antwerpen. We erkennen echter dat er nog steeds ruimte is voor verbetering, met name op het gebied van het betrekken/samenwerken van mensen, patiënten, cliënten en hun naasten als gelijkwaardige partners in de zorg.</p> <p>Een van de kritieken die we 'in de wandelgangen' en tijdens enkele workshops hoorden, en waar we het mee eens zijn, is dat geïntegreerde zorg zich vaak richt op de samenwerking tussen zorgverleners, terwijl de stem en ervaringen van de mensen om wie het uiteindelijk draait, nog niet altijd voldoende worden gehoord. Een echte samenwerking vereist dat mensen en hun naasten actief worden betrokken bij het zorgproces en dat hun behoeften, voorkeuren en ervaringen serieus worden genomen. Het is van cruciaal belang dat geïntegreerde zorg niet alleen gaat over het samenbrengen van verschillende disciplines binnen de gezondheidszorg, maar ook over het creëren van een cultuur van inclusie en samenwerking waarin alle betrokkenen gelijkwaardige partners zijn. Alleen op die manier kunnen we echt spreken van geïntegreerde zorg die aansluit bij de behoeften en waarden van de mensen die er gebruik van maken.</p> <p>Als BurgersAanZet zullen we ons blijven inzetten om deze boodschap te verspreiden en te pleiten voor een benadering van geïntegreerde zorg die de stemmen en ervaringen van mensen centraal stelt. We geloven dat echte verandering alleen kan plaatsvinden als iedereen die betrokken is bij het zorgproces als gelijkwaardige partner wordt beschouwd en betrokken wordt bij de besluitvorming.</p>
------------------------	---

Input BVR Organisatie van kwaliteitsvolle zorg en Alivia

Doel	We hebben deelgenomen aan klankbordgroepen over zowel het BVR Organisatie van kwaliteitsvolle zorg en ondersteuning als van Alivia, de ondersteunende software om doelgerichte zorg en goede communicatie tussen alle betrokkenen te ondersteunen.
Procesverloop	Er werden 2 bijeenkomsten bijgewoond, op 18/1/2023 (BVR) en op 2/6/2023 (Alivia). Beide dossiers werden verder opgevolgd via de verslaggeving aan de brede stakeholdergroep. Zo kon de gegeven feedback tijdens de bijeenkomsten aangevuld worden met mails met bijkomende signalen en aandachtspunten.
Stand van zaken eind 2023	Op 3 mei 2023 keurde het Vlaams Parlement het decreet over de kwaliteit van zorg in het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin goed. Eind 2023 was het startsein voor test van de nieuwe Alivia App in 2 testregio's. We zullen ook in 2024 deze ontwikkelingen verder opvolgen.

Lessons learned	<p>We merkten tijdens de bijeenkomsten dat de logica van beroepskrachten sterk overheerste. Elke beroepscategorie heeft zijn eigen gewoontes en procedures, een bestaande werking die door henzelf positief beoordeeld wordt en knelpunten waarvoor oplossingen verwacht worden. De vertegenwoordiging van burgers in de klankbordgroepen was kwantitatief gezien minimaal (2%). Vanuit BurgersAanZet hebben we herhaaldelijk het belang van volwaardige erkenning van krachten en rechten van burgers (patiënten/cliënten/hun naasten en persoonlijk netwerk) kunnen benadrukken. Er was echter weinig ruimte om daar dieper op in te gaan. We hebben geregeld gemaild met de trekkers van beide projecten om extra input aan te leveren, zowel op basis van onze ervaringskennis als vanuit onderzoek en dat werd gewaardeerd door beide projectteams.</p> <p>We zien dat in de contouren van het goedgekeurde BVR zeker belangrijke principes voor de toekomst ingeschreven werden. Dat biedt heel wat kansen om in verdere concretisering de plek van de burger, zijn netwerk, zelfregie en gelijkwaardigheid in partnerschap te versterken. Het is een sterk signaal vanuit de overheid; de mindshift bij de zorgverleners zal nog veel energie vragen. Net als bij het project “geïntegreerde zorg” willen we met BurgersAanZet blijven inspireren om daar echt werk van te maken.</p>
------------------------	--

Deelname aan de inspiratiedagen rond Zorgzame Buurten

Doel	<p>In mei en juni 2023 ging in elke provincie een inspiratiedag door rond Zorgzame buurten. Vanuit het departement Welzijn wilde men een stand van zaken geven na 1 jaar projectwerking en lokale besturen, organisaties, verenigingen en burgers inspireren over wat een zorgzame buurt kan inhouden. Tot slot hoopte men op uitwisselkansen voor de diverse projecten rond goede praktijken. Aan BAZ werd gevraagd om tijdens het panelgesprek het burgerperspectief binnen te brengen.</p>
Procesverloop	<p>De eerste inspiratiedag ging door op 20 april in de Limburghallen – Genk. Op 24 april volgde de provincie Antwerpen met een inspiratiedag in het Elisabeth Center in Antwerpen. In Oost-Vlaanderen werd de inspiratiedag gehouden op 2 mei in de zebrastraat. 8 mei stond Brussel, Vlaams-Brabant en Brussel op de agenda en als afsluiter de inspiratiedag in het BMCC in Brugge op 16 mei. Medewerkers van BAZ namen in 4 van de 5 inspiratiedagen deel aan het panelgesprek.</p>
Lessons learned	<p>We namen deel aan het panel met een duidelijke visie: Een zorgzame buurt moet niet gecreëerd worden voor de buurt, maar door de buurt zelf.</p> <p>We legden telkens opnieuw de focus op het erkennen en ondersteunen van het vrijwillige engagement van mensen binnen de buurt, in plaats van op zoek te gaan naar mensen die specifieke taken willen uitvoeren. Onze focus ligt daarbij op het versterken van de gemeenschapsbanden en het bevorderen van een authentieke zorgzaamheid vanuit de buurtbewoners zelf.</p>

2.2. Strategische doelstelling 2: BurgersAanZet toont via minstens 5 proefprojecten haar expertise als visie-gedreven en praktijkgerichte ondersteuner en stimulator.

2.2.1. Projecten die vertrekken vanuit burgers

vriendengroep van mensen met en zonder beperking

Doel	Dit burgerinitiatief dat al in 2020 van start ging, stelde ook in 2023 de vraag om de groep verder te ondersteunen om zelf hun weg te zoeken, hun talenten in te zetten, om te gaan met conflicten en daarbij steeds de regie bij hen te laten. Dit met als finaal doel de uitbouw van een goed draaiende groep waarbij ieders rol duidelijk is en waar gewoontes geïnstalleerd zijn rond om besluitvorming die voor iedereen werken.
Procesverloop	<p>Voorgeschiedenis (2020-2022): Deze groep werd begin 2020 opgericht door Bart Seghers, vanuit een wens naar vriendschappelijk contact met andere mensen. Bij de start was het een online facebookgroep die hij samen met enkele anderen beheerde. Na de coronaperiode ontstond de wens om vanuit de online-groep ook fysieke bijeenkomsten te organiseren. BAZ ondersteunde hen om deze overstap te maken, hun talenten in te zetten, om te gaan met conflicten, enz. Het enthousiasme en de inzet van het kernteam zorgde er voor dat er op 16 oktober 2021 een eerste grote fysieke bijeenkomst kon doorgaan. In 2022 was het plan om in gesprek te gaan met zowel de initiatiefnemer als met enkele andere betrokkenen rond hun sterktes, doelen en zaken waar ze ondersteuning bij wensten. Door omstandigheden kon dit niet doorgaan.</p> <p>Procesverloop in 2023: In 2023 pikten we de draad terug op via een doorstartgesprek op 4 februari 2023 met de kerngroep. Deze kerngroep bestond uit een aantal mensen met een initiatiefnemer die als trekker vanuit een groot talent voor netwerken en organiseren veel ideeën lanceerde maar ook wel vaak van gedachten veranderde. Dat wrong soms bij de anderen van de groep. De behoefte werd op tafel gelegd om goede groepsafspraken uit te werken die haalbaar en duidelijk zijn. Dit niet alleen voor de organisatie van het feest, maar ook bij het beheren van de groep, het nemen van beslissingen, enz.</p> <p>Na dit doorstartgesprek vonden nog twee coachingsgesprekken plaats:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tijdens de eerste samenkomst werden de krachten en talenten van de groep in beeld gebracht en stonden we stil bij wat iedereen nodig heeft om samen aan de slag te gaan.

	<ul style="list-style-type: none"> - Tijdens de tweede bijeenkomst was het de bedoeling om verdere plannen te maken en na te denken hoe zij als burgerinitiatief zouden kunnen doorgroeien naar een vzw-structuur of een plek te zoeken onder een bestaande organisatie. Maar op het einde van deze bijeenkomst kwamen verschillende zaken bovendrijven waardoor nadien wederzijds werd beslist de groep los te laten.
Stand van zaken eind 2023	Eind 2023 werd de ondersteuning van BAZ afgerond. De groep organiseerde nadien op eigen kracht met succes een spaghettifeest met animatie!
Lessons learned	<p>Al van bij de start was de vraag van de groep om hen te helpen om gedragen basisbeslissingen in groep te maken, lijnen te trekken, opties en keuzes uit te klaren, gewoontes en systemen te installeren, enz. De grote uitdaging vanuit BAZ was om vooral zelf niet te sturen, over te nemen of beslissingen te nemen. Vandaar het idee om op zoek te gaan naar iemand die vanuit een vrijwillig engagement deze groep zou kunnen ondersteunen, met back-up vanuit BAZ. Maar hier liepen we als BAZ vast doordat we te veel de focus legden op waar de groep ondersteuning bij nodig had, ipv te vertrekken van de sterkte van deze groep: het praktisch organiseren van dingen en het samenkomen tijdens de voorbereidingen. De vraag had moeten zijn: hoe kunnen we hen in hun kracht/sterkte houden?</p> <p>In de beweging naar het zoeken van ondersteuning van het initiatief kwam er namelijk ook druk op het eigenaarschap van de initiatiefnemer. Enerzijds wenste hij ondersteuning bij het project maar anderzijds triggerde die ondersteuning hem ook: het is iemand die ook in zijn persoonlijke leven ondersteuning nodig heeft en vaak geconfronteerd wordt met het feit dat hij niet zijn eigen keuzes kan maken. Het gevoel dat anderen alles bepalen, kwam ook hier bovendrijven. En dat kan niet de bedoeling zijn in een project waarbij we burgers aan zet willen laten. Wanneer het thema zelfbepaling op dat moment ook nog eens sterk speelt op persoonlijk vlak komt dat natuurlijk ook emotioneel naar boven.</p> <p>Bij andere leden van de groep speelde dit thema minder en zij zochten net naar een manier om te kunnen omgaan met de wispelturigheid van het proces: het maken van afspraken en nadenken over hoe zich zouden organiseren, duidelijkheid... . De facilitering van het proces was daarin welkom. Maar zo kwam de nadruk nog meer te liggen op een tekortkoming (nood aan ondersteuning) in plaats van op de krachten (netwerk, praktische organisatie, ideeën...) die aanwezig waren. De relaties waren dan ook gespannen, direct en conflictueus. Verkeerdelijk dachten we dat deze groep nood had aan herstel van de contacten en afspraken om zo'n discussies in de toekomst te vermijden. Maar deze groep had dat niet nodig: zij kennen elkaar al jaren en vinden elkaar steeds opnieuw. Loslaten was dan ook op dat moment het beste wat we konden doen. Het legde net minder druk op de 'ondersteuning' van het groepsproces waardoor hun kracht als groep opnieuw naar voor kon komen. Het feest is er gekomen. Misschien met horten en stoten. Maar op eigen kracht organiseerde de groep op zaterdag 14 oktober 2023 met succes opnieuw een spaghettifeest met animatie!</p>

Verduurzaming van de zorgzame buurt Terkoest

Doel	Zorgzame buurt Terkoest is één van de 123 projecten die in 2022 werden opgestart met projectmiddelen vanuit het ministerie van Welzijn voor de looptijd van 2 jaar, tot februari 2024. In de zomer van 2023 beginnen de betrokken vrijwilligers na te denken over de verderzetting van het project, ook na februari 2024. In hun zoektocht komen ze op de website van BAZ terecht en stellen zij de vraag of wij hen konden ondersteunen om na te denken over verduurzaming van hun project.
Proces-verloop	<p>Na enkele telefoons en mails gingen we op 14 september kennismaken met de vrijwilligersploeg: een gedreven groep mensen die een korte situatieschets gaven van hun wijk Terkoest. Een kleine wijk binnen Alken waar alles verdwijnt omdat bijna alle diensten steeds meer gecentraliseerd worden. Er is wel een asielcentrum gekomen voor mensen uit Oekraïne. Enkele buurtbewoners willen acties opzetten om de verbondenheid tussen buurtbewoners te behouden en te versterken. Maar evengoed willen ze acties opzetten om de afbouw van zorg en ondersteuning in hun wijk af te remmen. Zo was er tot voor kort een systeem van warme maaltijden die konden worden afgehaald in het vroegere rusthuis (nu asielcentrum) maar ook dat wordt gecentraliseerd in Alken.</p> <p>Vanuit het lokaal dienstencentrum in Alken werd een projectaanvraag ingediend voor de uitbouw van een zorgzame buurt in Terkoest. Er werd een projectmedewerker aangeworven die deeltijds het project coördineert.</p> <p>Bij de start van het project werd een samenkomst gepland waar zeer veel buurtbewoners op afkwamen. Een 10-tal mensen nam initiatief, oa voor een repaircafe, het organiseren van buurtcafé's, een wandeling, enz. Maar met het einde van het project in zicht vrezden de vrijwilligers dat alles zal worden stopgezet.</p> <p>Na het overleg werkten we vanuit BAZ een traject uit om samen met de hele groep vrijwilligers een brainstorm- en planningsproces op te zetten.</p> <p>Dit voorstel werd voorgelegd op 27 november 2023 en wordt positief onthaald. Samen plannen we 3 momenten begin 2024 om het proces, gebaseerd op de PATH-strategie, te faciliteren.</p>
Stand van zaken eind 2023	We leerden een zeer gemotiveerde groep vrijwilligers kennen en keken eind 2023 met enthousiasme uit naar het planningsproces. De betrokkenheid en relatie met de ZZB-coach en de relatie van het LDC en de gemeente ten aanzien van dit initiatief zal alvast een uitdaging vormen.
Lessons learned	Eind 2023 was het project nog maar in de opstartfase. De lessons learned zullen maar kunnen getrokken worden in het volgend werkingsjaar.

2.2.2. Projecten gericht op burgerparticipatie

Burgerparticipatie binnen de zorggraden van de ELZ

Heel wat ELZ's worstelen met de vraag hoe ze meer burgers kunnen betrekken in hun zorgraad. Ze willen graag samen met hen nadenken over hoe ze een kwaliteitsvolle eerstelijnszorg kunnen aanbieden waarin de burger centraal staat en die toegankelijk is voor iedereen. BurgersAanZet onderzocht verschillende pistes, ondersteunde verschillende ELZ en verzamelde hierrond in 2023 verder ervaring en expertise.

ELZ Vlaamse Ardennen

Doel	<p>De ELZ Vlaamse Ardennen wilde graag de cluster PZON (personen met een zorg- en ondersteuningsnood) verbreden met de oprichting van een burgerplatform: een groep geïnteresseerde ervaringsdeskundigen en burgers die de kans krijgen hun stem te laten horen, ideeën aan te reiken, enz. Dit vanuit de overtuiging dat de burger enkel centraal kan staan als die ook maximaal inspraak krijgt.</p> <p>In 2022 ging BAZ samen met hen aan de slag om zo een burgerplatform op te richten. Het doel: regelmatig overleg met burgers organiseren zodat zij het beleid mee kunnen ontwikkelen en vormgeven; signalen opvangen vanuit eigen ervaringen of ervaringen van lotgenoten.</p> <p>Eind 2022 stond er een enthousiast burgerplatform dat input gaf en ideeën ontwikkelde omtrent zorg en zorgzaamheid. Toch waren er nog een reeks uitdagingen: hoe houden we iedereen aan boord, wat is het mandaat van het burgerplatform, hoe verloopt de communicatie met de zorgraad of andere werkgroepen binnen de ELZ, wie stuurt het burgerplatform aan en is dat nodig, is er geen sensibilisering nodig van de zorgraad wat betreft burgerparticipatie...</p> <p>In 2023 gingen we daarom samen verder aan de slag en probeerden we deze groep verder uit te breiden, hun voorstellen uit te werken, hun mandaat te bepalen en te bekijken wat de impact van dit burgerplatform is binnen de ELZ Vlaamse Ardennen.</p>
Proces-verloop	<ul style="list-style-type: none"> - 19 januari 2023: 6^e bijeenkomst Het burgerplatform bekijkt zijn prioriteitenlijst en distilleert 2 grote thema's: enerzijds Buren voor burens; zorgen voor elkaar; strijd tegen eenzaamheid, zoeken naar verbondenheid; anderzijds: Nood aan het verhogen van de gezondheidsvaardigheden - 9 maart 2023: 7^e bijeenkomst Tijdens deze bijeenkomst vergelijkt het burgerplatform zijn eigen prioriteiten met de prioriteiten vanuit het beleidswerk. Er wordt ook samen nagedacht hoe

	<p>een ontmoetingsmoment tussen het burgerplatform en de zorgraad (beleidscel) vorm kan krijgen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - 20 april: voorbereiding 8^e bijeenkomst met staf van de ELZ Tijdens dit gesprek bekijken we de stand van zaken van het burgerplatform. Waar staan we nu, wat zijn knelpunten en groeikansen en hoe kan BurgersAanZet een stapje achteruit zetten. - 20 juni 2023: 8^e bijeenkomst afronding rol BurgersAanZet Tijdens deze bijeenkomst worden de knelpunten en groeikansen bekeken en wordt nagedacht hoe het burgerplatform verder gaat zonder de begeleiding van BurgersAanZet.
Stand van zaken eind 2023	<p>De rol van BAZ werd afgerond. Er werden verschillende zaken gerealiseerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er is een vaste kern van mensen die komt en mee nadenkt over de verschillende prioriteiten die het burgerplatform gekozen heeft. - Er is samen nagedacht over een visie. - Er is een lijst met prioriteiten die het burgerplatform samen opgesteld heeft om verder mee aan de slag te gaan. - Er is nagedacht over een manier van werken (inchecken/forum; recapitulatie en opvolging; werktafels). - Er werden al concrete resultaten geboekt. Er is nagedacht over de relatie en communicatie tussen burgerplatform en ELZ/beleidscel. - Er is nagedacht over de rol die de stafmedewerkers van de ELZ hebben. <p>De ELZ Vlaamse Ardennen continueert het burgerplatform en gaat verder aan de slag met het mandaat van het burgerplatform en de relatie met de zorgraad en de andere werkgroepen binnen de eerstelijnszone. Toch blijven er nog heel wat knelpunten en groeikansen (zie lessons learned).</p>
Lessons learned	<p>Is iedereen aan boord en blijft iedereen aan boord? Het blijft een constante om ook binnen het burgerplatform te zorgen voor diversiteit en laagdrempeligheid. Na verloop van tijd sluit een groep zich, zeker een groep 'gelijkgezinden'. Er moet dus blijvend worden nagedacht om ook de minder bereikbare mensen te bereiken en ook voldoende aandacht te hebben voor mensen in de meer kwetsbare situaties.</p> <p>De professionele logica (bijvoorbeeld vergadercultuur) sluipt er heel snel terug in (wij stellen 'onze' prioriteiten aan jullie voor; we komen samen op momenten die voor ons passen, etc.). Het is belangrijk om steeds voldoende tijd en aandacht te blijven geven aan het proces en te zoeken naar een balans tussen proces en resultaat. De groep geregeld samenbrengen en niet te snel gaan (niet op de kadans van beroepskrachten maar op hun kadans).</p> <p>De kracht van burgers wordt soms vergeten: we moeten burgers benaderen vanuit hun sterktes. We moeten er geen veredelde professionals van maken met allerlei vaardigheden die kunnen spreken vanuit een helikopterperspectief. De kracht van burgers ligt net in hun persoonlijke ervaring, in hun verhaal, in de kwetsbaarheid die ze tonen.</p>

<p>Een belangrijke kwestie blijft de relatie met de zorgraad of beleidscel en de rol van de staf daarbij: De stafmedewerkers zitten vaak gesandwiched tussen het burgerplatform en de zorgraad. Er zit ook een gevaar dat de staf gatekeeper wordt en bepaalt wat gecommuniceerd wordt en wat niet. Daar zou veel structureler over moeten worden nagedacht. En dat sluit aan bij een laatste kwestie: Wat is het mandaat van het burgerplatform? Indien er duidelijk mandaat is van het burgerplatform met een jaarlijks ontmoetingsmoment tussen burgerplatform en beleidscel, zou de rol van de staf als gatekeeper al een stuk verkleind worden. Er zou ook nagedacht kunnen worden over een wisselende aanwezigheid in de zorgraad door mensen van het burgerplatform... . Er moet met andere woorden noggezocht worden naar hoe er voldoende checks en balances geïnstalleerd kunnen worden.</p> <p>Wat is het mandaat van het burgerplatform? Ook dit moet verder uitgeklaard worden. Gaat het om informeren, feedback geven of mogen zijn ook echt prioriteiten naar voor schuiven? Indien dit niet transparant is en indien niet duidelijk is wat het resultaat is van het burgerplatform, zullen mensen afhaken.</p> <p>Conclusie: het opstarten van een gedreven burgerplatform is op zich niet zo moeilijk. Er zijn burgers bereid hun stem te laten horen en mee na te denken over hoe een kwaliteitsvolle eerstelijnszorg eruit moet zien waarin de burger centraal staat en die toegankelijk is voor iedereen. Er is echter wel nog werk te verrichten richting zorgraad en de professionals binnen deze zorgraad/ELZ. Zijn ze bereid het tempo te aanvaarden van het Burgerplatform, weg te stappen van een vergadercultuur, extra inspanningen te doen om mensen in meer kwetsbare situaties te bereiken en langdurig te betrekken en na te denken wat de meerwaarde is van de stem van burgers binnen de beslissingsprocessen.</p>

ELZ Meetjesland

Doel	In functie van uitbouw van expertise rond dit thema zocht BAZ contact met ELZ's die een gelijkaardig initiatief rond burgerparticipatie opgezet hebben.
Procesverloop	Op 19 juni had BurgersAanZet een diepte-interview met Stien Van Laere die in samenwerking met WhoCares een burgerplatform opstartte in de ELZ Meetjesland. Dit gesprek werd uitgeschreven.
	Binnen dit burgerplatform werd ervoor gekozen om te werken met een gesloten groep van vijftien ervaringsdeskundigen. Het ging om een zeer diverse groep. In het begin werd erg ingezet op het groepsgebeuren. Ook hier was het zoeken naar een balans tussen het procesmatige en de inhoud. Het traject van de groep werd op voorhand bepaald: de groep zou maandelijks samenkomen en na 10 bijeenkomsten zou dit proces aflopen met als resultaat een strategische doelstelling die het platform mocht binnenbrengen.

Stand van zaken eind 2023	<p>Het mandaat was duidelijk. Ook de relatie met de zorgraad werd tussentijds onderhouden: tijdens elke vergadering van de zorgraad sloot altijd iemand van de expertengroep (burgerplatform) aan. Ze waren daar welkom maar hadden geen stem. Toch had hun aanwezigheid een sensibiliserend effect naar de zorgraad waardoor er respect en openheid was.</p> <p>Er wordt nu nagedacht hoe ze deze gesloten groep die is opgehouden samen te komen, kunnen betrekken in een meer open platform. De vrees is dat dit een te hoge drempel zal zijn. Er worden nu gesprekken gepland met iedereen om terug te blikken maar ook om te bekijken of ze verder nog een engagement willen opnemen.</p>
Lessons learned	<p>Als BAZ leerde we hieruit dat er ook andere manieren zijn om zo een burgerplatform op te starten. BAZ zelf legde veel nadruk op het openen houden van het proces en legde het eigenaarschap zoveel mogelijk bij de mensen zelf ook bij het uittekenen van het parcours zelf. In de ELZ Meetjesland tekenden ze het parcours op voorhand al iets sterker uit: een gesloten groep, 10 bijeenkomsten, een specifiek doel.</p> <p>Maar ondanks een andere aanpak zijn de bevindingen ook deels gelijklopend: ook zij worstelen met het mandaat van het platform binnen de ELZ, ook de vraag naar continuering speelt en ook zij komen tot de conclusie dat het moeilijkste niet ligt in het samenbrengen van burgers maar eerder in het sensibiliseren van de zorgraad zelf over het belang van de stem van burgers.</p>

ELZ Amalo

Doel	In functie van uitbouw van expertise rond dit thema zocht BAZ contact met ELZ's die een gelijkaardig initiatief rond burgerparticipatie opgezet hebben.
Procesverloop	Op 28 april 2023 had BurgersAanZet een gesprek met Saskia Moens van ELZ Amalo. Zij startte na een vorming van BurgersAanZet in 2022 zelf een burgerplatform op gelijkaardig aan het burgerplatform van de ELZ Vlaamse Ardennen. Ze deelde haar ervaringen en stelde ook een vraag naar ondersteuning.
Stand van zaken eind 2023	Het burgerplatform in ELZ Amalo draait en komt op regelmatige basis samen. Op dit moment wordt nagedacht hoe het burgerplatform kan worden aangevuld met de stem van andere burgers. De vraag is niet om het burgerplatform uit te breiden maar om te zoeken naar plekken of groepen waar burgers zijn om daar op geregelde basis hun oor te luister te leggen.
Lessons learned	Er zijn verschillende modellen en methodieken mogelijk om de stem van burgers te laten klinken binnen de ELZ. Het is interessant om verder na te denken over deze modellen. Belangrijke aandachtspunten blijven daarbij het mandaat van de stem, de communicatie en vorm van betrokkenheid en wat er mee gebeurt. Iets om in 2024 verder te exploreren.

ELZ Waasland, Westhoek, Dender, Leuven, Bruzel, Houtland en polder

Doel	Een van de partnerorganisaties van BurgersAanZet (Magenta) kon binnen haar eigen werking door een ESF-project (Oproep Opleidingen voor de Toekomst, sector Zorg) inzoemen op volwaardig partnerschap. Zij hebben hier met de ELZ Waasland een test kunnen uitvoeren. Het ging over een vorming over gelijkwaardig partnerschap met een gemengde groep van professionals en burgers. Uit deze testsetting is de vraag gekomen om iets te doen voor de stafmedewerkers van ELZ's; een vraag die Magenta opgenomen heeft vanuit BAZ. Het werd een vorming rond hoe burgers te betrekken in het beleid van de ELZ. Er werd gefocust op de rol van de mantelzorgers.
Proces-verloop	In ELZ Waasland hebben we 2 halve dagen opleiding gegeven aan 8 deelnemers: 5 beroepskrachten uit diverse settings (vb. coördinator van een LDC, stafmedewerker netwerk van een WZC, teamhoofd van een VAPH voorziening,...) en 3 mantelzorgers. Er werden ondermeer kaders aangereikt over PAPA (Patient as partner approach), bepalende factoren in volwaardig partnerschap en tools om te vertrekken van de noden en wensen van de zorgvragers en mantelzorgers. Er was zeer veel ruimte voor reflectie, uitwisseling van gedachten en met elkaar in gesprek gaan. Het centrale team van ELZ Waasland wilde zelf ook geïnspireerd worden om mantelzorgers beter te betrekken bij de werking van de ELZ. Er werd beslist om 5 andere teams (Westhoek, Dender, Leuven, Bruzel, Houtland en Polder) die eerder al hadden gesignaleerd te willen inzetten op participatie van mantelzorgers ook uit te nodigen. Er werd een halve dag online vorming gegeven. Het werd een mix van sensibilisering, enkel handvaten en tijd om ervaringen uit te wisselen.
Stand van zaken eind 2023	Het ESF project werd afgerond. We beschikken hierdoor als BAZ over bijkomend opleidingsmateriaal en -ervaring om ondersteuning van ELZ's op vlak van burgerparticipatie aan te bieden.
Lessons learned	Practice what you preach. Als we de boodschap willen verspreiden dat burgers als volwaardige partners van het zorgteam moeten benaderd worden dan leek de enige weg om beroepskrachten en burgers samen opleiding te geven. Het was heel bijzonder om te zien dat bij gezamenlijke reflectie de wij/zij spanning langs beide kanten verdween. Alle deelnemers waren unaniem dat de gemengde groep een grote meerwaarde had en dat het verrijkend was om samen te leren. Een van de mantelzorgers bedankte de andere deelnemers expliciet "Ik heb me nog nooit zo gehoord en gewaardeerd gevoeld.". We geloven dat BurgersAanZet ook in de toekomst met soortgelijke trajecten kan blijven bijdragen tot volwaardig partnerschap met burgers. Met de vorming voor de centrale ELZ teams merkten we dat er een groot engagement is om burgers, zowel de personen met zorg-en ondersteuningsnood als mantelzorgers, een volwaardige stem te geven. Deze vorming leidde tot 2 nieuwe vragen voor 2024, ondermeer voor het lerend netwerk van alle ELZ-teams in West-Vlaanderen.

Eerstelijnsforum op 6 juni 2023 in ELZ Houtland en Polder

Doel	Deze ELZ wilde met het Eerstelijnsforum Mantelzorg en netwerkparticipatie het gesprek aangaan met de hulp- en zorgverleners en de burgers in hun regio.
Proces- verloop	Het was een eenmalig event op 6 juni 2023, voorbereid en getrokken door de erkende mantelzorgverenigingen in kader van de uitrol van het Vlaams mantelzorgplan. Er werden enkele presentaties gegeven en er waren diverse gesprekstafels. In de zaal was er ook een infobeurs waarop BurgersAanZet voorgesteld werd.
Stand van zaken eind 2023	Het is in principe een eenmalig event. Het heeft er wel toe geleid dat we ook dit ELZ-team uitgenodigden voor de testsessie van het hoger beschreven ESF-project.
Lessons learned	We sluiten graag aan bij initiatieven die door anderen geïnitieerd en getrokken worden. We merken dat we toch aanvullende gezichtspunten kunnen inbrengen door andere vragen te stellen of voorbeelden aan te reiken. Mensen in een kwetsbare situatie niet alleen als zorgontvanger bekijken maar ook zien als burgers die iets te bieden hebben was voor een aantal aanwezigen een nieuwe insteek. We grijpen met dergelijke events ook de kans om met een infostand BAZ breder bekend te maken.

Deze verschillende interventies genereerde alvast een heel pak vragen voor 2024:

1. **Het Departement Zorg** wil in 2024 nadenken hoe burgerparticipatie in de zorgraden kan worden versterkt. BurgersAanZet werd naast andere stakeholders gevraagd om haar ervaring en expertise te delen om hier in samenwerking met de zorgraden verder over na te denken.
2. **ELZ Houtland en Polder** heeft gevraagd een workshop te geven voor de leden van hun PZON-cluster, in voorbereiding op een overleg van deze burgers met de diensten gezins- en thuiszorg in de regio.
3. In **West-Vlaanderen is er een lerend netwerk** voor stafmedewerkers van de ELZ's. Vanuit dit lerend netwerk is de vraag gekomen of BurgersAanZet haar ervaring en expertise omtrent de participatie van burgers kan delen (23 mei 2024).
4. **ELZ Eerstelijnszone Klein-Brabant Vaartland** wil samen met BurgersAanZet een workshop organiseren richting zorgraad. Het gaat hier niet om de vraag hoe kunnen we burgers opleiden of vormen om mee te doen met de zorgraad maar om de vraag hoe kunnen we de zorgraad en de professionals in de zorgraad sensibiliseren over het belang van de stem van de burgers en wat er voor nodig is bij hen om die stem te laten klinken.

2.2.3. Projecten gericht rond de rol en plaats van vrijwilligers

Jeugdorp Bonheiden

Doel	Aanleiding In 2022 kwam er een vraag aan BAZ, die in eerste instantie ging over de hulp bij het opzetten van een degelijke Buddywerking. Tijdens het intake gesprek bleek dat men vooral op zoek was naar hoe samenwerken met vrijwilligers in zeer brede zin. Hierdoor evolueerde de doelstelling van de ondersteuning naar een bredere vraag rond de inzet – en het behouden van vrijwilligers, en het opzetten en continueren van een degelijke vrijwilligerswerking.
Proces- verloop	In 2022 vond een verkennend gesprek plaats met Suzy Maes ATK waarna reflectietijd gevraagd werd. In Mei 2023 vond een hernieuwd intake gesprek plaats met Mirjam Beyers met het voorstel om de nog uit te werken workshop voor werken met vrijwilligers te geven + een samenkomst (start) te faciliteren in september 2023. Daarnaast was het plan om in juni enkele vrijwilligers al eens samenbrengen voor een ‘gezellig samenzijn’. Er werd afgesproken dat BAZ tegen juni 2023 een voorstel zou doen voor begeleiding als proeftuin. In de tussentijd werkt de organisatie aan een visietekst rond het werken met vrijwilligers. Volgend voorstel werd doorgestuurd: <u>1 vergadering ter voorbereiding van een bijeenkomst</u> met (potentiële) vrijwilligers in september 2023 <u>Ondersteuning bij deze bijeenkomst</u> in september/begin oktober 2023. De praktische organisatie van deze bijeenkomst ligt bij de medewerkers van Jeugdorp. Het is de bedoeling dat dit vooral een ‘gezellige, leuke’ bijeenkomst is in ontspannen sfeer. BAZ is aanwezig en faciliteert een korte interventie over de positie van vrijwilligers en de mogelijkheden binnen Jeugdorp <u>Vervolg overleg en evaluatie van deze bijeenkomst</u> met eventueel opstellen stappenplan. Eventueel november/december workshop vrijwillig engagement.
Stand van zaken eind 2023	20/6/23 kort overleg. Er is nog niet veel ondernomen. Afspraak is dat er nu werk van gemaakt wordt, voorstel zal besproken worden. Uiteindelijk werd er meer tijd gevraagd vanuit de organisatie. Er werd besloten pas echt van start te gaan in 2024.
Lessons learned	Het opzetten van een proces kan binnen een organisatie met zeer hoge werkdruk een proces van lange adem worden. Daarnaast is het opvallend dat er, zoals ook hier, geen visietekst is over het werken met vrijwillig engagement. Dit is nochtans belangrijk om medewerker een kader te geven om met vrijwillig engagement aan de slag te gaan en het te borgen.

2.2.4. Projecten met het accent op diversiteit en inclusies

Buren voor burenen, Tienen

Doel	<p>Aanleiding en vragen aan BurgersAanZet:</p> <p>In 2020 startte het Kuntichcomité, geïnspireerd door Buren voor Elkaar in Hoegaarden. Het richtte zich aanvankelijk op burenhulp, maar breidde snel uit naar diverse initiatieven, zoals huiswerkbegeleiding en inzamelacties. Als onderdeel van Buren voor Buren Tienen, samen met zo'n dertig partners, wil het comité zorgzame buurten versterken. Samana, een hoofdpartner, wil haar activiteiten uitbreiden naar burenhulp en het ondersteunen van kwetsbare mensen, mogelijk met betrokkenheid van dorpscomitéleden.</p> <p>Het buurtcomité stelde in 2022 verschillende operationele vragen aan BurgersAanZet, zoals de behoefte aan duurzame coördinatie en administratieve ondersteuning, alsook het werven en ondersteunen van vrijwilligers, met name bij kwetsbare doelgroepen. Tijdens overleg met BAZ werd de focus verlegd naar het detecteren van kwetsbare groepen binnen het zorgzame buurtproject, met als belangrijkste vraag hoe deze mensen te vinden en op een krachtgerichte manier met hen in gesprek te gaan.</p>
Procesverloop	<p>Bij het hernemen van de contacten in 2023 bleek er geen behoefte meer te zijn aan verdere begeleiding. De samenwerking tussen de verschillende partners was opgezegd en men had besloten met kleine initiatieven zeer lokaal verder te gaan zonder elkaar te ondersteunen</p>
Lessons learned	<p>De belangrijkste les die we hebben geleerd, is dat de verstrengeling van projecten en belangen het project bemoeilijkte. Vooral omdat de behoeften van burgers naar praktische ondersteuning werden overgenomen door grote organisaties, waardoor buurtbewoners zelf geen eigenaar waren van de besluitvorming en de focus van bovenaf werd bepaald. Dit leidde tot spanningen en uiteindelijk tot het uiteenvallen van de samenwerking. Het is cruciaal om de autonomie en betrokkenheid van de lokale gemeenschap te waarborgen om succesvolle samenwerking te bevorderen.</p>

Actieplan Antwerpen Linkeroever

Doel	Het project Linkeroever Buurtzorglus, één van de ZZB-projecten, stelde BAZ de vraag om hen te ondersteunen in het bereiken van ouderen met een migratieachtergrond. Ze ondervonden dat, hoewel er relatief veel ouderen met een migratieachtergrond wonen, zij deze doelgroep niet bereikten met de acties die werden opgezet.
Proces-verloop	<p>Er werd een proefproject opgestart waarbij we op zoek gingen naar alternatieve manieren om deze doelgroep te bereiken. We probeerden dit door op zoek te gaan naar sleutelfiguren die ons op hun beurt in contact konden brengen met de doelgroep. Deze sleutelfiguren waren jonge mensen met een migratieachtergrond waar al linken mee waren vanuit het project: Hafida, werkzaam als sociaal assistente in het lokaal dienstencentrum; Fadoua, bibliotheekmedewerker van de bib Elsschot en Anna-Asmaa, een vrijwilliger actief in het project.</p> <p>We gingen met hen in gesprek en probeerden via hen in contact te komen met mensen waar we rechtstreeks niet geraken.</p>
Stand van zaken eind 2023	<p>Ondanks het feit dat de 3 mensen ons goed kennen en er voor hen geen drempels waren om in gesprek te gaan hebben we gemerkt dat we zelfs op die manier niet tot bij de doelgroep geraakt zijn. Er werden wel namen genoemd en afgesproken dat er contact ging gelegd worden, maar dit kende vaak geen gevolg, meestal omdat die mensen het niet zagen zitten. Het enige aanknopingspunt dat we ontdekten waren de vrije inloopmomenten in de bibliotheek.</p> <p>Daar is men er in geslaagd een aantal drempels aan te pakken waardoor zij een relatief grote groep 65-plussers met een migratieachtergrond onder hun deelnemers hebben. Het initiatief is zeer laagdrempelig: iedereen die zin heeft om met anderen in gesprek te gaan in het Nederlands kan afkomen. Het gaat elke 14 dagen door, je mag komen wanneer je wil, er is geen stipt beginuur. Iedereen krijgt gratis koffie/thee/koekjes en er is een vrijwilliger van Afghaanse origine die iedereen ontvangt. Hij doet een kort gesprekje met de mensen en probeert in dat gesprek het niveau van Nederlands in te schatten. Hierdoor weet hij bij welke van de 4 gespreksgroepen die elke keer georganiseerd worden, de persoon zich het best op zijn/haar gemak gaat voelen. Verder is alles heel los en vrij, er zijn geen regels.</p> <p>Deze informatie werd doorgegeven aan de projectmedewerkers die in 2024 deze piste verder gaan verkennen.</p>
Lessons learned	<p>Deze proeftuin gaf ons enerzijds een inkijk in de drempels op Linkeroever, sommige typisch voor 65-plussers met een migratieachtergrond, maar evengoed voor andere inwoners zo blijkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Op Linkeroever is iederéén moeilijk bereikbaar. Er zijn veel woonblokken maar je ziet weinig volk op straat, er is heel weinig echt contact. Informatievoorziening is ook heel beperkt, je moet er echt zelf naar zoeken. - Daarnaast is het wel zo dat mensen met een migratieachtergrond nog minder deel lijken uit te maken van het leven op LO. Veel organisaties die daar actief

zijn ervaren dezelfde moeilijkheid. Zo bereikt het dienstencentrum bijna uitsluitend een blank publiek. Niet enkel de taal vormt een grote barrière. Maar zegt één van de geïnterviewden, er zijn nog meer drempels, zo is er in het dienstencentrum bijvoorbeeld niets halal en is alles “stipt op uur” ...

- Een tweede vaststelling is dat activiteiten voor de doelgroep van mensen met een migratieachtergrond vaak vertrekken vanuit hun zwaktes en beperkingen: lessen Nederlands, lessen rond hoe ze hun papieren moeten invullen, ed. dat is natuurlijk belangrijk maar is niet echt statusverhogend en dus ook drempelverhogend.

Ook het thema eenzaamheid is vanuit dat perspectief niet echt een goede inrijpoort. Meer nog, het is een beladen thema ... Wanneer iemand uit bv de Marokkaanse of Afghaanse gemeenschap aangeeft eenzaam te zijn is de reflex heel vlug: ‘Oei, heeft die geen familie? Zorgen de kinderen niet voor hem/haar?’

- Er zijn op LO veel verschillende gemeenschappen, die vrij gesloten zijn voor buitenstaanders en in de loop der jaren ook veranderen: er komen er bij en er gaan er weg. Zo leren we dat er op LO vroeger b.v. een grote Marokkaanse gemeenschap was die samen een grote familie vormde en zorg droeg voor elkaar. Toen er vroeger bv iemand uit Marokko naar LO kwam na haar huwelijk werden de burens haar nieuwe familie, ook allemaal mensen met Marokkaanse roots. Maar ondertussen is die gemeenschap voor een groot deel vertrokken uit LO en zijn er nu andere gemeenschappen van nieuwkomers. Er zit dus veel beweging in migratie ...
- Iemand geeft aan dat er ook veel mensen met een migratieachtergrond, ook al zijn ze ondertussen oud geworden, blijven leven met het idee ‘ooit keer ik terug’ ... waardoor het thuisland altijd thuis blijft en wonen in België iets tijdelijks blijft hebben, wat op zijn beurt ook invloed heeft op hun participatie in de buurt, aan activiteiten, ed.

Het inloop-project in de bib vangt veel van bovenstaande bekommernissen en drempels op en biedt kansen, waar het project Zorgzame buurtlus verder mee aan de slag kan. Belangrijk blijft dat de medewerkers voldoende traag gaan en in eerste instantie inzetten op het kleine ontmoeten ...

2.3. Strategische doelstelling 3: Uitbreiden van BAZ als samenwerkingsverband.

Als BurgersAanZet hebben we van bij de start de intentie gehad om op zoek te gaan naar andere partners. Dit niet alleen als manier om onze impact te vergroten, maar vooral ook als teken van onze voortdurende groei en ontwikkeling als organisatie.

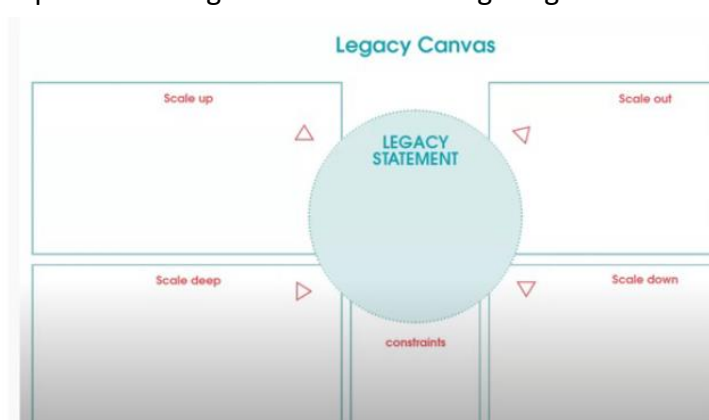
We zijn ervan overtuigd dat door onze krachten te bundelen met andere gelijkgestemde organisaties, we in staat zullen zijn om onze missie op een nog bredere schaal te realiseren en meer positieve verandering teweeg te brengen in gemeenschappen overal.

In de eerste (corona)jaren van dit samenwerkingsverband lag het accent op het opbouwen van een solide basis en het versterken van onze interne structuren. We wilden ervoor zorgen dat we als organisatie goed georganiseerd en effectief waren, zodat we onze missie op een krachtige manier konden realiseren. Dit maakte dat we tot in 2023 bewust geen andere partners aantrokken, omdat we geloven dat het essentieel is om eerst onze interne capaciteiten te versterken voordat we samenwerkingen aangaan.

In 2023 leek het tijd om een volgende stap te zetten. De grote vraag daarbij was echter: waar willen we naar toe? Op welke manier willen we de impact van BurgersAanZet vergroten?

Ter voorbereiding van de uitbreiding namen we tijd om ons te positioneren, en we deden dit aan de hand van het boek 'Leaving a legacy – increase your social impact' van Kaat Peeters en Omar Mohout.

Op 27 april 2024 werd de volledige stuurgroepbijeenkomst aan de bespreking van de mogelijkheden gewijd. We hielden de lange termijn effecten die we met de werking van BurgersAanZet willen bereiken voor ogen en verkenden de verschillende strategieën om sociale impact te verhogen. Onderstaande figuur geeft in een oogopslag de 4 strategieën.

Van bij de start van BurgersAanZet hielden we uitbreiding van het partnernetwerk voor ogen: op zoek gaan naar andere organisaties die een eigen werking hebben uitgebouwd volgens de principes van krachtgericht en netwerkversterkend werken met en voor burgers en bereid zijn hun opgedane expertise te delen. We kwamen tot het inzicht dat dergelijke “scale up” maar 1 van de 4 gelijkwaardige strategieën is.

Vooraf de strategie “scaling deep” lijkt BurgersAanZet op het lijf geschreven: zet in op de gewenste mindshift door exemplarisch te werken (onze proeftuinen) en te tonen en te vertellen dat het anders kan (website, workshops en ondersteuning van de ELZ’s). We stelden vast dat we de voorbije jaren de facto deze strategie gehanteerd hebben en dat hierin nog heel wat perspectieven liggen.

Ook de “scaling out” benadering kan interessant zijn: er nog meer voor zorgen dat anderen met de aanpak/werkbare elementen zelf aan de slag kunnen gaan waardoor de impact vergroot (transfereerbare impact).

Tot slot kunnen we bekijken of we de impact kunnen vergroten door “scaling down”: activiteiten of interventies stopzetten die onvoldoende het verschil maken en in de vrijgekomen tijd focussen op zaken die er echt toe doen.

In de loop van 2023 heeft deze oefening ons gesterkt in onze keuze voor scaling deep. In 2024 willen we dit kader opnieuw gebruiken om de bestaande BurgersAanZet werking te spiegelen én bewuste keuzes te maken om de impact in de toekomst te maximaliseren.

3. Interne werking

In 2023 evolueerde het BAZ-team naar een team van 3 senior medewerkers die elk vanuit hun moederorganisatie deeltijds werden vrijgesteld om het uitgewerkte jaarplan te concretiseren en uit te rollen.

Vanuit EKC is dit Mirjam Beyers, vanuit Lus vzw Emilie Van Daele en Geertrui Vandelanotte. Deze laatste nam ook de coördinatie en inhoudelijke en financiële opvolging van het project op zich. Het BAZ-team zette de samen-werk-dagen verder waarbij we alle binnengekomen vragen samen bekeken, de lopende projecten overliepen en pro-actief acties opzetten ifv de vooropgestelde doelstellingen.

Een overzicht van de data en agenda van het BAZ-team:

- 10 maart 2023
- 6 april 2023
- 1 juni
- 29 juni 2023
- 29 september 2023 (Meerjarenplanning, finaliseren workshop, mailinglijst...)
- 27 oktober 2023 (workshop vrijwillig engagement; filmpje 1g1p...)
- 1 december 2023

Daarnaast kwam **de stuurgroep** met afgevaardigden van de partnerorganisaties in 2023 samen op:

- 27 januari 2023
- 10 maart 2023
- 27 april 2023
- 18 juli 2023

In 2023 besliste ArmenTeKort zich terug te trekken als partner van BurgersAanZet. Omdat ATK in 2024 in haar huidige vorm eindigt, heeft de organisatie ervoor gekozen zich te concentreren op een succesvolle afronding van haar kerntaken. ATK heeft met veel enthousiasme meegewerkt aan de opstart en missie van BAZ, en neemt deze ervaring mee om zo te blijven bouwen aan een samenleving waarin iedereen de kans krijgt om te floreren en waarin vrijwilligerswerk en burgerinitiatieven nieuwe maatschappelijke dimensies blijven verkennen. Vanzelfsprekend blijft ATK graag bereid kennis, kunde en faciliteiten te delen met BurgersAanZet.

Bijlage: het verhaal van Céline

Als ik aanbel bij Céline gaat kort daarna de deur met een klikje open, maar echt 'open' gaat de deur niet. Ik hoor Céline zeggen dat dit toch niet zo beleefd is. Ik herken de situatie onmiddellijk: een kindje in huis dat nieuwsgierig is en de deur wil opendoen, maar toch wat te verlegen om het onbekende bezoek in ontvangst te nemen. Hoe zou je zelf zijn? Zeker als die persoon aan de deur dan nog eens een mondmasker draagt.

Céline opent uiteindelijk de deur en heet me hartelijk welkom in haar huis. Het is er gezellig. Ze biedt me muntthee aan en verzekert me dat de zetel ontsmet is – we leven nog steeds in tijden van corona wat maakt dat onze sociale omgangsvormen wat bemoeilijkt worden. Thee drinken met een mondmasker is niet evident, dus ik pas en bedank haar... .

Ikzelf, Céline, Aya en de kleine poes Sien zetten ons samen in de zetel waar ons gesprek van start gaat. Of eerder ons 'interview'. De kleine Aya is gefascineerd. Een interview zoals op tv. Maar dan gelukkig zonder de camera's zegt Céline.

Wie is Céline?

Een leven met ups en downs

Céline vertelt me dat haar leven ups en downs heeft gekend. Ze had een bewogen jeugd achter de rug, al heeft ze ook veel mooie momenten gekend. Ze is grootgebracht in een pleeggezin. Ze heeft hier alle kansen gekregen om zich als normaal kind te kunnen ontwikkelen. Het pleeggezin had misschien wat veel aandacht voor de sociale etiquette: mooie kleren en goed voorkomen. Maar ze kwam niets te kort, had alles wat ze wilde. Ze ging naar de Chiro, met Bloso op paardenkamp... . Ze heeft er heel wat toffe ervaringen aan over gehouden.

Ze had weinig contact met haar eigen familie. Ze waren er wel, maar ze heeft hen weinig gezien. En als ze contact hadden, was het heel oppervlakkig.

Céline heeft momenteel niet veel netwerk en ze vindt het zeer moeilijk om contact te leggen. De mensen die er zijn, zijn vooral professionelen die zich richten op de zorg en ondersteuning voor de kinderen. Ze kan terecht bij het OCMW: ze voelt zich daar ondersteund en kan er terecht voor een babbel.

Céline kreeg al op jonge leeftijd kinderen. Dat heeft haar leven ook bepaald. Ze heeft vier kinderen. De laatste is Aya, 5 of 6 zes, die in september naar het eerste leerjaar gaat. Al lachend zegt Céline erbij dat ze geen intentie heeft om nog meer kinderen te krijgen. Haar rol als mama is volbracht of zal volbracht zijn als de kleine Aya groot is. Ondertussen is ze ook al oma.

Creatief

Céline was vroeger heel creatief. En als je heel even rondkijkt in het huis, is ze dat nog steeds. Ze had heel graag deelgenomen aan crea-activiteiten. Maar uiteindelijk waren die activiteiten toch vaak net iets te duur voor Céline en moest ze afhaken. Ze kon niet meedoen omdat je zelf heel

wat producten diende aan te kopen. Gelukkig was er het internet: daar kon je inspiratie opdoen en bekijken hoe de dingen gemaakt werden.

Muziek interesseert haar ook. Ze zou graag muziek willen leren spelen. Maar ook een muziekinstrument kost geld. Soms kan je wel een muziekinstrument uitlenen, maar ook daar heeft ze niet zo goede ervaringen mee. Zo deed ze eens mee aan een muziekcursus waar je een toestel kon lenen. Het instrument was echter wel van mindere kwaliteit waardoor je heel veel moeite moest doen om het te bespelen en dan hobbelt je natuurlijk onmiddellijk achterop.

Als je jong bent, geloof je in jezelf. Je denkt 'ik heb potentieel', 'ik heb talent'. 'Ik word een virtuoos of ga de markt veroveren met mijn creativiteit'. Maar dat geloof wordt al snel de kop ingedrukt door de dingen die je meemaakt.

Dat geloof is nu weg... . Alhoewel. Een paar maand geleden vertelde iemand haar dat het altijd zo gezellig is bij haar. Ze zou iets kunnen gaan doen met interieurdecoratie. Ze is daar goed in. De complementen zijn terecht. Maar Céline gelooft er niet echt in. Ze is gaan kijken op het internet naar interieurdecoratie. Je moet al heel goed zijn, wil je je daar mee gaan meten.

Het verenigingsleven

Veel mooie ervaringen

In haar jeugd heeft Céline veel kunnen deelnemen aan het verenigingsleven. Haar pleegouders zorgden ervoor dat ze niets te kort kwam. Ze heeft deelgenomen aan verschillende paardenkampen. Een paard had ze zelf niet – haar pleegouders waren nochtans wel welgesteld, maar je diende dan ook een wei te huren en dat kost toch wel veel. Céline heeft ook deelgenomen aan heel wat Bloso sportkampen, ze heeft geschaatst, ijshockey gespeeld, op de turnkring gezeten – waar ze heel wat medailles won. Ze heeft ook ballet gedaan - ze had wel een heel strenge juf en na een maand of vijf wilde Céline er niet meer naartoe; haar pleegouders waren daar zeer boos over. De lessen waren waarschijnlijk zeer duur en alles was al betaald. Maar alles bij elkaar heeft ze heel wat mooie ervaringen opgedaan.

Alles kost geld, ook vrijetijdsbesteding

Toen ze zelf kinderen kreeg, is dit alles gestopt. Voorheen werd alles betaald door haar pleegouders. Eens ze daar weg was, had ze niet meer de middelen om te doen wat ze voorheen deed. Alles kost geld, ook vrijetijdsbesteding. Er zijn nog steeds dingen die haar interesseren, maar er is geen marge voor. Het kost te veel geld.

Er is hoop

Toch vindt Céline dat er vooruitgang is en is ze hoopvol. Je hebt organisaties en verenigingen die inzien dat er nood is aan ondersteuning. Zo spreekt ze over Ferm – het vroegere KVLV. Het is fijn dat het bij haar in de buurt is. Vaak is het aanbod beperkt omdat ze zo landelijk woont. Naar de stad gaan of iets dat te ver is, is een te grote drempel. Met andere woorden, ze is blij dat Ferm er is en dat er ook heel wat jonge mensen in zitten: ze heeft een goed contact met hen en ze

zorgen voor vernieuwing. Ze bieden opvang en ondersteuning voor kinderen die nergens naartoe kunnen. Ze komen ook aan huis voor een gesprek als je daar nood aan hebt.

Mensen hebben ook nood aan contact

Céline benadrukt dat het belangrijk is dat organisaties inzien dat er meer nodig dan alleen maar financiële steun. Vaak wordt er door de overheid wel budget vrijgemaakt voor mensen die het moeilijk hebben zodat ook zij aan vrijetijdsbeleving kunnen doen. Maar vaak is het toch zeer beperkt en gericht op kinderen.

Maar met alleen financiële steun kom je er ook niet. Het is niet alleen: 'hier is uw geld en trek je plan nu'. Mensen hebben ook nood aan contacten. Eenzaamheid maakt ziek. Je isoleert je steeds meer en op den duur sluit je jezelf helemaal op en veeteer je.

Je krijgt de kans niet

Tijdens de corona-lockdown heeft iedereen ondervonden wat sommige mensen al jaren ondervinden. En dat was maar voor twee maanden. Stel je eens voor dat je al meer dan 10 of zelfs 15 jaar in die situatie zit en dat je er niet uitgeraakt omdat je daar de kans niet toe krijgt. Noch op de arbeidsmarkt, noch in je vrije tijd. Want zelfs het bekomen van een lidmaatschap bij een vereniging is soms peperduur. En als je dan al deelneemt, word je gewoon weggekeken omdat je er toch niet echt bij hoort...

Een positieve ervaring

Ondanks deze negatieve ervaringen zijn er voor Céline ook momenten geweest waar ze met plezier aan terugdenkt. Als ik Céline vraag naar een moment waar ze zich welkom voelde, hoeft ze niet lang na te denken. Het gaat om een kamp aan zee. Ze weet niet goed meer wat voor kamp het precies was of kent de naam niet meer – tijdens het gesprek herinnert ze het zich wel: Ter Duinen. Maar hoe ze zich voelde dat weet ze nog zeer goed: er was onmiddellijk een klik en 'we hebben daar heel toffe dingen gedaan'.

Een goede sfeer

Het was een kamp voor jongeren: rijk, arm, alles door elkaar. Maar je zag dat niet van elkaar. Ze werden opgehaald met de bus en dat was al een ervaring op zich. De bus reed naar de zee, ergens aan de duinen met allemaal bungalowtjes.

Op de bus begon iedereen al onmiddellijk met elkaar te praten. Er was direct een goede sfeer. Céline had een klik met iedereen. Er waren geen klikkjes, je voelde geen wreveld of jaloezie.

Een warm welkom

Toen ze arriveerden werden ze verwelkomd met zoete broodjes. Céline herinnert het zich nog goed want het was iets wat ze nog nooit had gegeten. Het was een warm welkom.

Er waren verschillende bungalowtjes: eentje voor de leiding, eentje voor de meisjes en eentje voor de jongens. Er was een sportterrein, een tuin en een lokaal waar ze naar de film konden kijken – dat was in die tijd al heel wat. Iedereen kreeg slaappleats, je kon kiezen naast wie je sliep.

Iedereen is hier gelijk

Alles was ook hetzelfde: alle bedden waren hetzelfde, met dezelfde dekens, geen verschillen. Dat was heel belangrijk voor Céline. Voor haar was de start die je kreeg: iedereen was daar gelijk.

Als je nu ergens naartoe gaat of gaat werken, merk je volgens Céline onmiddellijk al het verschil. Je ziet het aan de kleding of aan hoe mensen zich gedragen. Dat zorgt al onmiddellijk voor een drempel. Zelf kleedt Céline zich bijvoorbeeld heel casual. Wanneer iemand heel chic gekleed is, schept dat al direct een afstand. Jammer eigenlijk. Want voor hetzelfde geld zijn er gezamenlijke interesses of dingen we ze elkaar in zouden kunnen vinden.

Tijdens het kamp speelde dat niet. Daar stond iedereen gelijk aan de start.

Niemand kende elkaar op voorhand

Céline voelde zich ook welkom omdat iedereen direct met elkaar begon te praten. Het ging precies allemaal 'als vanzelf', terwijl ze normaal gezien heel verlegen was. Maar op dat moment had ze daar geen last van. Wat misschien meespeelde was dat iedereen daar alleen op de bus stapte. Niemand kende elkaar op voorhand en dat maakte een enorm verschil. Er waren op voorhand geen vriendinnetjes die elkaar al kenden, of klikjes. Iedereen babbelde met iedereen.

Klikjes

Céline is vroeger op school vaak genoeg van die klikjes tegengekomen. Je bent nieuw en komt in een groep terecht die elkaar al langer kent. Dan is het zeer moeilijk om daar deel van uit te maken. Céline vertelt me dat ze zo eens een heel schooljaar lang geen deel uitmaakte van de groep. Op het einde van het jaar gaven ze haar uiteindelijk een kans en vonden ze haar tof. Toen lag ze goed in de groep, maar het jaar was wel voorbij.

Maar op dat kamp kende niemand elkaar op voorhand. Iedereen startte gelijk in de groep. Er waren geen klikjes, geen klassen, het was gewoon een heel fijne ervaring.

Je kreeg de kans om iedereen te leren kennen

Tijdens het kamp werd iedereen verdeeld in een drietal groepen van twintig à vijfentwintig kinderen. Toch waren die groepen niet afgesloten van elkaar. Er was ook geen concurrentie. Soms deden ze dingen in de eigen groep, soms waren ze allemaal samen en soms werden de groepen gemixt. Je kreeg de kans om iedereen te ontmoeten.

De leiding bood veiligheid en was bereikbaar

Wat Céline zich ook nog herinnerde was dat er een heel goed contact met de leiding was. Het waren ook jonge mensen die op een heel speelse en spontane manier met iedereen bezig waren.

Ze boden structuur, leidden alles in goede banen. 'Je had het gevoel dat je veilig was. Indien er eventueel conflicten zouden zijn dan wist je dat je je daar geen zorgen over moest maken. De leiding was heel bereikbaar'.

Wat voor Céline ook belangrijk was, was het respect van die begeleiding. Vaak hoor je dat de kinderen op kamp van alles uitsteken of ingaan tegen de begeleiding. Dat was daar niet, er was geen behoefte aan omdat iedereen gerespecteerd werd. Je werd aanvaard om wie je was. Als je iets verkeerd deed waren er natuurlijk consequenties. Maar je had niet het gevoel dat zij boven je stonden. Ze waren onze gelijken, maar namen gewoon de leiding.

Soms valt het tegen, soms valt het mee

Er zijn dus toch heel wat factoren die maken dat iets een aangename ervaring kan worden. Vooral de manier waarop kampen of activiteiten georganiseerd worden, kan een enorm verschil maken. Het kamp in ter Duinen was voor Céline een heel fijne ervaring.

Maar Céline vertelt me dat ze over het algemeen niet al te veel verwachtingen koestert als ze ergens heen gaat. Het is dikwijls ook hoe je jezelf opstelt. Soms kom je iemand tegen met wie het klikt, met wie je meer aansluiting voelt. Dat heb je niet altijd in de hand. Soms heb je pech en is de andere partij niet geïnteresseerd. Soms valt het tegen, maar soms valt het heel goed mee. En soms kijken ze op je neer omdat je geen Louis Vuitton aan je schouder draagt. Dat kom je ook tegen... . Céline is heel gevoelig voor dit soort zaken.

Rijk en arm: ik heb de twee werelden gezien

Het onderscheid tussen rijk en arm en wat dat doet met mensen zit heel diep bij Céline.

In de periode dat ze bij haar pleegouders woonde, kwam ze niets te kort. Een goed voorkomen en de sociale etiquette was heel belangrijk toen. Zeker als ze op bezoek gingen bij de familie. Ze droegen hemdjes van Petit Bateau, Cacharel... . Tante ging gaan zonnen in Tenerife, opa was directeur van drie scholen en de pleegvader was bankdirecteur. Céline moest vaak mee naar recepties en op bezoek bij rijke klanten in grote huizen met heel veel landgoed. Dan moest je je gedragen, deftig zitten, stil zijn, niet roepen, niet lopen. Er waren ook toffe mensen en plaatsen waar je jezelf kon zijn, maar dat kwam toch iets minder vaak voor.

En toen moest ze terug naar haar moeder. Daar was armoede, ellende en veel miserie. Maar ook daar heeft ze toffe mensen ontmoet en heeft ze weer andere dingen gezien en meegemaakt. Ze heeft de twee werelden gezien en dat heeft haar gevormd en ervoor gezorgd dat ze denkt en is wie ze nu is. Ze zit vandaag de dag niet in een gegoede positie. Al is het maar hoe je het bekijkt, zegt ze. Als je haar vergelijkt met bepaalde mensen uit India dan heeft ze het nog niet zo slecht. Maar ze mist wel die zorgeloosheid, dat gemak. Als kind heeft ze meegemaakt wat het is om rijk te zijn, in een wereld te leven waar alles mogelijk was, waar alles toegankelijk was. Vandaag, in haar positie, is dat niet meer mogelijk en is niet alles toegankelijk.

Je moet je altijd aanpassen

De drempel voor Céline vandaag is dus zeker geld. Maar ook hoe mensen ingesteld zijn en naar je kijken. Vroeger was Céline heel gesloten. Later is ze heel uitbundig geworden. Vandaag probeert ze een evenwicht te vinden en probeert ze aan te voelen waar wat wel of niet kan en wie ze waar kan zijn. Dat helpt haar. Maar toch vindt ze dat ze zichzelf daarmee te kort doet omdat ze zich overal moet aanpassen en niet overal zichzelf kan zijn. Dat is jammer.

Je moet je overal aanpassen, ook als je je wil aansluiten bij het verenigingsleven. Momenteel is ze nergens aangesloten. Want dan moet ze zich weer aanpassen aan de groep en de onderliggende gebruiken en dat kan toch niet de bedoeling zijn?

Behandel me niet als een sukkelaar

Céline gelooft ook wel dat er organisaties of verenigingen zijn waar je jezelf kan zijn. Zo is er een organisatie in Tienen waar ze een heel tof contact mee had. De mensen daar waren heel open en enthousiast en zagen haar graag komen. Maar Céline dacht dat het vooral gericht was op mensen die het niet zo breed hadden. Dat ligt dan weer moeilijk voor Céline. Ze houdt er niet van als mensen in 'doelgroepen' worden verdeeld. Ze houdt er niet van als je wordt bestempeld als een 'sukkelaar'. Ze voelt zich geen sukkelaar – soms wel... op het einde van de maand. Maar het is niet fijn als je zo wordt gecategoriseerd. Ook dat is een drempel. Céline zegt me: 'Ik wil er kunnen bij horen, ongeacht wie of wat ik ben'.

Geen liefdadigheid

Céline wil niet dat mensen medelijden hebben met haar en haar vanuit liefdadigheid helpen. Vaak doen mensen dat met de beste bedoelingen. Ze wil niet ondankbaar overkomen, maar er zijn andere manieren om dat te doen. Ze kan het niet goed uitleggen. Er zijn mensen die daar een feeling voor hebben en weten hoe ze daarmee om moeten gaan. Ze wil vooral niet in een hoekje worden geduwd, maar gewoon zoals iedereen zijn.

Negatieve ervaring

Als ik Céline vraag naar een moment waar ze zich helemaal niet welkom voelde, hoeft ze ook niet lang na te denken en vertelt ze me over een ervaring die ze als kind had tijdens een paardenkamp.

Een slechte start

Toen Céline toekwam op het paardenkamp werd er een soort speech gegeven. De nadruk lag vooral op de regels en op de omgang met de paarden. Je werd niet aan elkaar voorgesteld, er werden geen spelletjes gespeeld. Het ging er nogal klinisch aan toe. En al van bij de start liep het mis. Céline voelde onmiddellijk dat ze niet goed in de groep lag. Vrij snel stond ze op wenen. Er is toen niemand tot bij haar gekomen. Uiteindelijk is ze zelf naar de leiding gegaan en vertelde ze hoe ze zich voelde. Ze kreeg als antwoord dat ze heimwee had en dat het wel zou overgaan:

'Je moet het wat tijd geven en je aanpassen, dat is normaal'. Maar Céline was daar niet mee geholpen. Ze kreeg vooral de boodschap haar plan te trekken.

Kliekjes

Het ging ook niet goed met de meisjes daar. Die kenden elkaar al van vroeger en wisten hoe het daar in zijn werk ging. Céline kende niets van paarden en de andere meisjes plaagden haar daarmee. Het ging vaak over onnozele dingen, over haar tok die niet goed was omdat die in fluweel was en niet overtrokken... . Ze vertelden Céline ook dat zij elkaar al kenden van vroeger en geen interesse hadden om met haar te spelen. Kinderen zijn soms hard met elkaar.

De leiding was afwezig

Als ik vraag naar de leiding heeft Céline daar amper herinneringen over. Alleen de leider die haar vertelde dat ze heimwee had, herinnert ze zich. Het feit dat er een context was waarin kinderen elkaar kunnen pesten, heeft volgens Céline ook wel te maken met het feit dat de leiding zo afwezig was. Er is nooit met die meisjes gepraat. De leiding was niet beschikbaar, luisterde niet echt en bood ook geen veiligheid.

Deze ervaring leerde Céline heel veel en als ik haar vraag hoe zij het zou hebben aangepakt, geeft ze me heel wat tips:

Iedereen op zijn gemak stellen

Ze zou vooral veel aandacht schenken aan het ontvangst. Ervoor zorgen dat iedereen zijn bagage kwijt kan, de kamers tonen... . Ze zou het ook van bij de aanvang gezellig maken, zorgen dat er hapjes zijn. Ook een speech vindt ze belangrijk. Maar ze zou niet alleen de nadruk leggen op de regels. Ze zou er ook voor zorgen dat iedereen onmiddellijk aan elkaar zou worden voorgesteld.

Een luisterend oor bieden

Meer nog, ze zou ook aan iedereen de boodschap geven dat wanneer je je niet op je gemak voelt, je altijd bij de leiding terecht kan. Ze zou een luisterend oor bieden en zich beschikbaar opstellen. Ze zou dit niet één keer zeggen, maar verschillende keren doorheen het kamp. En als zij degene zou zijn die verantwoordelijk is, dan zou ze zelfs meer doen dan alleen beschikbaar zijn. Ze zou observeren. Goed rondkijken. En detecteren waar of wanneer er problemen waren.

Vrijwilligerswerk is voor mensen zonder zorgen

Toch weet Céline niet of ze zich zou engageren om als vrijwilliger aan de slag te gaan. Vrijwilligerswerk is meestal voor mensen die zelf geen zorgen hebben. Ze zou wel iets willen doen om mensen te helpen, maar momenteel moet ze eerst aan zichzelf denken. Ze heeft geld nodig, een job, iets dat bij haar past of aansluit op wie ze is. Want ze wil niet gewoon haar dagen slijten met thuis zitten en het huishouden doen.

Droomvraag

Ik vraag Céline hoe de ideale vereniging er voor haar zou uitzien, een plek waar ze zich welkom zou voelen en waar ze zichzelf kan zijn.

Beren op zoek naar honing

Het moet een plek zijn waar ze zich welkom voelt. Zo welkom dat ze er graag opnieuw naartoe zou gaan. Want, zegt Céline, eigenlijk zijn we zoals beren: wanneer die een hapje honing krijgen, komen ze terug voor meer. Het eerste contact is daarin belangrijk. Maar ook het tweede contact en alle momenten die daarop volgen. Je moet het gevoel hebben dat je elke keer opnieuw welkom bent. Als je daar als organisatie in slaagt, ben je de beste organisatie die er maar kan zijn volgens Céline. Céline zou ook blijven gaan als ze voelt dat de andere mensen zich ook bij haar op hun gemak voelen. Als er wederzijdse interesse is. Het hoeft niet onmiddellijk vriendschap te zijn maar gewoon dat de interactie goed zit. Ook het feit dat ze niet bezig moet zijn met kleding- of gedragscodes, is belangrijk. Een plek waar je jezelf mag zijn.

Iets dichtbij

Belangrijk voor Céline is ook dat het in haar buurt is. Het moet natuurlijk wel een beetje aansluiten op wie Céline is, maar vooral het feit dat het iets dichtbij is, is voor haar belangrijk. Vroeger had ze geen auto en toen was afstand nog meer een probleem. De bus neemt ze liever niet. Ze heeft een paar negatieve ervaringen opgedaan tijdens vorige busritten.

Iets kunnen bijdragen

Wat ook belangrijk is voor Céline is dat je iets kan bijdragen. 'Ik ben ook iemand die graag geeft'. Zo gaf iemand haar eens de tip om een Potluck te organiseren: je nodigt mensen uit, maar iedereen brengt zelf iets mee. Ze heeft het nog nooit gedaan, maar vindt het wel een geweldig idee. Je hoeft dan niet voor alles te zorgen en iedereen kan zelf meebrengen wat hij kan en wil. Je hoeft geen gigantische taart van een exclusieve traiteur mee te nemen, je kan gewoon zelf iets maken. Iedereen heeft bloem, suiker, boter, eieren en kan gerust zelf een cake bakken. Het mag iets gemakkelijks zijn. Dat is ok. Iedereen kan iets bijdragen en dat scheidt een band.

Een plaatsje voor mezelf vinden

Céline heeft zeker de intentie iets te gaan doen in haar vrije tijd. Ze heeft er al veel over nagedacht. Wanneer Aya opnieuw naar school gaat in september, wil ze iets voor zichzelf. Iets doen wat ze leuk vindt, een plaatsje voor zichzelf vinden of zelf iets gezamenlijke doen voor een ander. Eén of twee uurtjes in de week. Of ze kan die Potluck nog altijd organiseren. Er zijn wel wat mama's van school bij wie ze een goed gevoel heeft. Nu is het vakantie en dat weerhoudt haar een beetje. Maar ze kan het nog altijd gewoon vragen... .